

คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง
ตำบลหนองปลิง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
โทรศัพท์ ๐๔๓-๙๙๑๐๓๓ www.nongplinglocal.go.th

คำนำ

ด้วยพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง จึงให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยมีการกำหนดนโยบายแนวทาง และกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง ให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ และหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ ๐๔๐๙.๔/ว๒๓ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นเครื่องมือทางกลยุทธ์ที่สำคัญ ตามหลักการกำกับดูแลและ การบริหารจัดการที่ดี เป็นกระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถบริหารงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ รวมถึงเพิ่มศักยภาพ และขีดความสามารถให้หน่วยงานของรัฐ

ดังนั้น เพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล มีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นรูปธรรม ลดปัจจัยเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กร องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง จึงได้จัดทำคู่มือบริหารจัดการความเสี่ยง (ฉบับปรับปรุง) ตามแนวทางหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๕.๒/ว ๓๔๑๒ เรื่อง ชักซ้อม แนวทางในการจัดทำรายงานการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักเกณฑ์ กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยง สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๖ ขึ้น โดยมีเจตนาเพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและเสริมสร้างความเข้าใจ ส่งเสริม สร้างความตระหนักรู้และปลูกฝังเป็นวัฒนธรรม ด้านการบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรให้แก่ ผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการติดตามการดำเนินการตามมาตรฐานความเสี่ยง เพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือบริหารจัดการความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง จะมีประโยชน์และเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนให้นโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง เกิดประโยชน์เป็นรูปธรรม บรรลุผลตามเป้าหมายอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

คณะกรรมการ
บริหารจัดการความเสี่ยง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง
อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยง สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๖๒	๑
มาตรฐานการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ	๑
หลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ	๒ - ๓
การบริหารจัดการความเสี่ยง	๔
นิยามศัพท์	๔
แนวคิดเรื่องการบริหารความเสี่ยง	๕
การบริหารความเสี่ยง/องค์ประกอบด้วยองค์ประกอบ	๖
หลักการตอบสนองความเสี่ยง	๗
วัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยง	๘
ประโยชน์ของการบริหารความเสี่ยง	๑๐
ประเภทของความเสี่ยง	๑๑
กระบวนการบริหารความเสี่ยง	๑๒
แผนภาพกระบวนการบริหารความเสี่ยง	๑๓
การค้นหาความเสี่ยง	๑๔ - ๑๖
การประเมินความเสี่ยง	๑๗ - ๒๑
การจัดการความเสี่ยง	๒๒
การติดตามประเมินผล	๒๓ - ๒๔
สรุปขั้นตอนการบริหารจัดการความเสี่ยงของ อบต.หนองปลิง	๒๕
ตัวอย่าง : แบบ ๑, แบบ ๒ และ แบบ บส.๑ - แบบ บส.๕	๒๖ - ๕๗
ตัวอย่าง แบบวิเคราะห์การบริหารจัดการความเสี่ยง	
แบบ ๑ แบบพิจารณาคัดเลือกโครงการ	
แบบ ๒ ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและระดับผลกระทบของความเสี่ยง	
แบบ บส. ๑ กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา	
แบบ บส. ๒ การวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง	
แบบ บส. ๓ รายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง	
แบบ บส. ๔ รายงานการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง	
แบบ บส. ๕ รายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง	
ผังการดำเนินงานการบริหารจัดการความเสี่ยงของ อบต.หนองปลิง	๕๘ - ๖๑

คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

หลักการกระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒

กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติโดยประยุกต์ตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงและมีการปรับให้เหมาะสมกับบริบทของระบบการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบหรือแนวทางพื้นฐานในการกำหนดนโยบายการจัดทำแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงและการติดตาม ประเมินผล รวมทั้งการรายงานผลเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงอันจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผล ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและการบริหารงานของหน่วยงานของรัฐสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

มาตรฐานการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ

มาตรฐานการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐที่กำหนดต่อไปนี้ จัดทำขึ้นตามแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยง มากำหนดให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานของรัฐในประเทศไทย โดยถือเป็นมาตรฐานเบื้องต้นของการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ

๑. คำนิยาม

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า

(๑) ส่วนราชการ

(๒) รัฐวิสาหกิจ

(๓) หน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ

และองค์กรอัยการ

(๔) องค์การมหาชน

(๕) ทุนหมุนเวียนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

(๖) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

(๗) หน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด

“ฝ่ายบริหาร” หมายความว่า ผู้บริหารทุกระดับของหน่วยงานของรัฐ

“การบริหารจัดการความเสี่ยง” หมายความว่า กระบวนการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อหน่วยของรัฐ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน รวมถึงเพื่อเพิ่ม ศักยภาพและขีดความสามารถให้หน่วยงานของรัฐ

๒. มาตรฐาน

๒.๑ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อให้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลแก่ผู้มีส่วนได้เสียของหน่วยงานว่าหน่วยงานได้ดำเนินการบริหารจัดการติดตามความเสี่ยงอย่างเหมาะสม

๒.๒ ฝ่ายบริหารของหน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการบริหารจัดการความเสี่ยง ภายในองค์กร อย่างน้อยประกอบด้วย การมอบหมายผู้รับผิดชอบเรื่องการบริหารจัดการ

ความเสี่ยงการกำหนดวัฒนธรรมของหน่วยงานของรัฐที่ส่งเสริมการบริหารจัดการความเสี่ยงรวมถึงการบริหารทรัพยากรบุคคล

๒.๓ หน่วยงานของรัฐ ต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมรวมถึง มีการสื่อสารการบริหารจัดการความเสี่ยงของวัตถุประสงค์ด้านต่างๆ ต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

๒.๔ การบริหารจัดการความเสี่ยงต้องดำเนินการในทุกระดับของหน่วยงานของรัฐ

๒.๕ การบริหารจัดการความเสี่ยง อย่างน้อยต้องประกอบด้วย การระบุความเสี่ยงการประเมินความเสี่ยง และการตอบสนองความเสี่ยง

๒.๖ หน่วยงานของรัฐต้องจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างน้อยปีละครั้ง และต้องมีการสื่อสารแผน บริหารจัดการความเสี่ยงกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

๒.๗ หน่วยงานของรัฐต้องมีการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยง และทบทวนแผนการบริหาร จัดการความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ

๒.๘ หน่วยงานของรัฐต้องมีการรายงานการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒.๙ หน่วยงานของรัฐสามารถพิจารณานำเครื่องมือการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้กับ หน่วยงาน เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

หลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ

กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติและใช้เป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

ข้อ ๑ ในหลักเกณฑ์นี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า

(๑) ส่วนราชการ

(๒) รัฐวิสาหกิจ

(๓) หน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญและองค์กรอัยการ

(๔) องค์การมหาชน

(๕) ทุนหมุนเวียนที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล

(๖) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

(๗) หน่วยงานอื่นของรัฐตามที่กฎหมายกำหนด

“ผู้กำกับดูแล” หมายความว่า บุคคล หรือคณะบุคคล ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลหรือบังคับบัญชาของหน่วยงานของรัฐ

“หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐ

“ฝ่ายบริหาร” หมายความว่า ผู้บริหารทุกระดับของหน่วยงานของรัฐ

“ผู้รับผิดชอบ” หมายความว่า คณะบุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้การบริหารจัดการความเสี่ยงของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ

“การบริหารจัดการความเสี่ยง” หมายความว่า กระบวนการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อหน่วยของรัฐ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน รวมถึงเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้หน่วยงานของรัฐ

“ความเสี่ยง” หมายความว่า ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

ข้อ ๒ ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยใช้มาตรฐานการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐที่กระทรวงการคลังกำหนดเป็นแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยง

ข้อ ๓ ให้หน่วยงานของรัฐตามข้อ (๑) และ (๓) – (๗) ถือปฏิบัติตามคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงตามที่กระทรวงการคลังกำหนด และสามารถนำคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงอื่นมาประยุกต์ใช้กับหน่วยงาน และหน่วยงานของรัฐตามข้อ ๑ (๒) ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน และคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจกำหนด

ข้อ ๔ ให้หน่วยงานของรัฐ จัดให้มีผู้รับผิดชอบ ซึ่งต้องประกอบด้วยฝ่ายบริหาร และบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์และการบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานของรัฐ ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหาร จัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ไม่ควรเป็นผู้ตรวจสอบภายในของหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๕ ผู้รับผิดชอบมีหน้าที่ ดังนี้ (๑) จัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง (๒) ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยง (๓) จัดทำรายงานผลตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง (๔) พิจารณาทบทวนแผนการบริหารจัดการความเสี่ยง

ข้อ ๖ ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐ

ข้อ ๗ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้กำกับดูแลแล้วแต่กรณี กำกับดูแลฝ่ายบริหาร ผู้รับผิดชอบ และ บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เป็นไปตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงที่กำหนดไว้

ข้อ ๘ ให้ฝ่ายบริหารและผู้รับผิดชอบจัดให้มีการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยง โดยติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่องในระหว่างการทำงานหรือติดตามประเมินผลเป็นรายครั้ง หรือใช้ทั้งสองวิธีร่วมกัน กรณีพบ ข้อบกพร่องที่มีสาระสำคัญให้รายงานทันที

ข้อ ๙ ให้ผู้รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยงและเสนอให้หัวหน้า หน่วยงานของรัฐหรือผู้กำกับดูแลแล้วแต่กรณี พิจารณาย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

ข้อ ๑๐ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้กำกับดูแลแล้วแต่กรณี สามารถกำหนดนโยบาย วิธีการและระยะเวลา การรายงานการบริหารจัดการความเสี่ยง

ข้อ ๑๑ กรณีกรมบัญชีกลางขอให้หน่วยงานของรัฐ ตามข้อ ๑ (๑) และ (๓) – (๗) และสำนักงานคณะกรรมการ นโยบายรัฐวิสาหกิจขอให้หน่วยงานของรัฐ ตามข้อ ๑ (๒) จัดส่งรายงานแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงตามข้อ ๖ และรายงานผลการบริหารจัดการความเสี่ยง ตามข้อ ๙ หรือข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง ให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวดำเนินการตามรูปแบบ วิธีการ และระยะเวลาที่กรมบัญชีกลางหรือสำนักงาน คณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจกำหนด

ข้อ ๑๒ กรณีหน่วยงานของรัฐไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐได้ให้ขอทำความเข้าใจกับกระทรวงการคลัง

ข้อ ๑๓ หน่วยงานของรัฐที่ได้ดำเนินการหรืออยู่ระหว่างการบริหารจัดการความเสี่ยงให้ดำเนินการต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ และให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การบริหารจัดการความเสี่ยงฉบับนี้ในรอบระยะเวลาบัญชีถัดไป

นิยามศัพท์

ความเสี่ยง หมายถึง โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเปล่า หรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ในอนาคตและส่งผลกระทบหรือทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กร

ปัจจัยเสี่ยง หมายถึง ต้นเหตุหรือสาเหตุที่มาของความเสี่ยง ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การประเมินความเสี่ยง หมายถึง การวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และประเมินระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

การระบุความเสี่ยง หมายถึง การค้นหาและระบุความเสี่ยง ที่อาจจะมีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยพิจารณาจากแหล่งที่มาของความเสี่ยง ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรทุกด้าน เช่น ด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรายงาน ด้านกฎหมาย ฯลฯ

โอกาสที่จะเกิด หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงหนึ่งๆ ว่ามีโอกาสที่จะเกิดมากน้อยเพียงใด

ผลกระทบ หมายถึง ขนาดความรุนแรงของความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง โดยความเสียหายหรือผลกระทบนั้นๆ อาจอยู่ในรูปของตัวเงินหรือไม่ก็ได้

ระดับของความเสี่ยง หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินโอกาสและผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยง

ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ หมายถึง ประเภทและปัจจัยความเสี่ยงที่องค์กรสามารถยอมรับได้โดยไม่ดำเนินการใดๆ กับความเสี่ยงนั้น

ความเสี่ยงที่เหลืออยู่ หมายถึง ความเสี่ยงที่ยังคงเหลืออยู่ภายหลังจากที่ได้มีการจัดการความเสี่ยงหรือจัดวางระบบการควบคุมภายในแล้ว

การบริหารความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบในการค้นหาและระบุความเสี่ยง การวิเคราะห์ความเสี่ยง การจัดลำดับความเสี่ยง และการกำหนดมาตรการในการวางแผนบริหารความเสี่ยง เพื่อให้ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ และมั่นใจได้ว่าการดำเนินงานขององค์กรจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

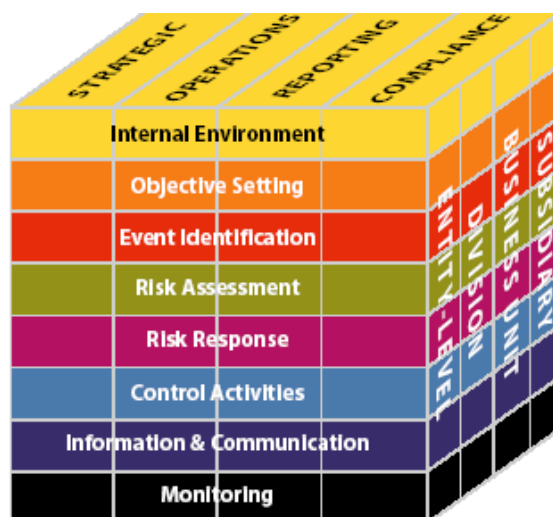
แนวคิดเรื่องการบริหารความเสี่ยง

ในการดำเนินชีวิตประจำวันมนุษย์ทุกคนต้องเผชิญกับความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอนที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือผลกระทบต่างๆ เช่น การเดินทางมาทำงานย่อมต้องพบกับความไม่แน่นอนที่จะทำให้มาทำงานไม่ได้หรือไม่ทันเวลา โดยอาจมีสาเหตุจากการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน ฝนตก น้ำท่วม การประท้วงปิดถนน ฯลฯ จึงต้องหาวิธีที่จะบริหารจัดการเพื่อมาทำงานให้ได้หรือให้ทันเวลา โดยปรับเปลี่ยนจากการใช้รถส่วนตัวหรือรถโดยสารประจำทาง ไปใช้บริการรถมอเตอร์ไซด์รับจ้าง หรือเปลี่ยนเส้นทางการเดินทาง ตัวอย่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าทุกคนได้นำการบริหารความเสี่ยงไปใช้ในชีวิตประจำวันแล้วแต่อาจจะไม่ทราบว่าวิธีการเหล่านั้นเป็นการบริหารความเสี่ยง

แนวคิดเรื่องการบริหารความเสี่ยงได้นำมาใช้ในการบริหารงานขององค์กร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือการบริหารงานที่จะช่วยให้ผู้บริหารเกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการดำเนินงานจะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุ้มค่า โดยลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงหรือความไม่แน่นอนที่จะส่งผลกระทบหรือก่อให้เกิดความเสียหายในด้านต่างๆ ต่อองค์กร เปรียบเสมือนการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับองค์กรซึ่งสอดคล้องกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในส่วนของการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะเผชิญผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล รวมทั้งสอดคล้องกับพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า “อุปมาโท อมตปท” ความไม่ประมาทเป็นทางไม่ตาย

กรอบการบริหารความเสี่ยงขององค์กรที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางในการส่งเสริมการบริหารความเสี่ยงและเป็นหลักปฏิบัติที่เป็นสากล คือกรอบการบริหารความเสี่ยงสำหรับองค์กรของคณะกรรมการ COSO (The Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission) ที่มอบหมายให้ ไพร์ ซวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ เป็นผู้เขียน กรอบการบริหารความเสี่ยงสำหรับองค์กร (Enterprise Risk Management Framework) ดังกล่าวมีองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยง

กรอบการบริหารความเสี่ยงขององค์กรของ

(Committee of Sponsoring Organizations of The Treadway Commission)

การบริหารความเสี่ยงประกอบด้วยองค์ประกอบ ๘ ประการ ดังนี้

๑. สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment)
๒. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)
๓. การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification)
๔. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
๕. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)
๖. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
๗. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication)
๘. การติดตามผล (Monitoring)

๑. สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment)

สภาพแวดล้อมภายในองค์กรเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับกรอบการบริหารความเสี่ยง สภาพแวดล้อมนี้มีอิทธิพลต่อการกำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายขององค์กร การกำหนดกิจกรรม การบ่งชี้ประเมิน และจัดการความเสี่ยง สภาพแวดล้อมภายในองค์กรประกอบด้วยหลายปัจจัย เช่น จริยธรรม วิธีการทำงานของผู้บริหาร และบุคลากร รวมถึงปรัชญาและวัฒนธรรมในการบริหารความเสี่ยง

ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) เป็นส่วนที่สำคัญอย่างหนึ่งของสภาพแวดล้อมภายในองค์กร และมีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ เพื่อนำไปดำเนินการให้องค์กรบรรลุเป้าหมายทั้งด้านผลตอบแทนและการเติบโต กลยุทธ์แต่ละแบบนั้นมีความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องแตกต่างกัน ดังนั้น การบริหารความเสี่ยงจึงช่วยผู้บริหารในการกำหนดกลยุทธ์ที่มีความเสี่ยงที่องค์กรสามารถยอมรับได้

๒. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)

การกำหนดวัตถุประสงค์ทางธุรกิจที่ชัดเจน คือ ขั้นตอนแรกสำหรับกระบวนการบริหารความเสี่ยง องค์กรควรมั่นใจว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้นมีความสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์และความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ โดยทั่วไปวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ควรได้รับการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและสามารถพิจารณาได้ในด้านต่างๆ ดังนี้

- ด้านกลยุทธ์ เกี่ยวข้องกับเป้าหมายและพันธกิจในภาพรวมขององค์กร
- ด้านการปฏิบัติงาน เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพ ผลการปฏิบัติงาน และความสามารถในการทำกำไร
- ด้านการรายงาน เกี่ยวข้องกับการรายงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร
- ด้านการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ

๓. การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification)

การทำธุรกิจมักมีความไม่แน่นอนเกิดขึ้นมากมายองค์กรไม่สามารถมั่นใจได้ว่าเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งจะเกิดขึ้นหรือไม่ หรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร ในกระบวนการบ่งชี้เหตุการณ์ผู้บริหารควรต้องพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

- ปัจจัยความเสี่ยงทุกด้านที่อาจเกิดขึ้น เช่น ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ การเงิน บุคลากร การปฏิบัติงาน กฎหมาย ภาษีอากร ระบบงาน สิ่งแวดล้อม
- แหล่งความเสี่ยงทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร
- ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น

ในบางกรณีควรมีการจัดกลุ่มเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นโดยแบ่งตามประเภทของเหตุการณ์ และรวบรวมเหตุการณ์ทั้งหมดในองค์กรที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานและภายในหน่วยงาน เพื่อช่วยให้ผู้บริหารสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ และมีข้อมูลเพียงพอเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประเมินความเสี่ยง

๔. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

ขั้นตอนนี้เน้นการประเมินโอกาสและผลกระทบของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นต่อวัตถุประสงค์ ขณะที่การเกิดเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งอาจส่งผลกระทบในระดับต่ำ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องอาจมีผลกระทบในระดับสูงต่อวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปการประเมินความเสี่ยงประกอบด้วย ๒ มิติ ดังนี้

- โอกาสที่อาจเกิดขึ้น (Likelihood) เหตุการณ์มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด
- ผลกระทบ (Impact) หากมีเหตุการณ์เกิดขึ้น องค์กรจะได้รับผลกระทบมากน้อยเพียงใด

การประเมินความเสี่ยงสามารถทำได้ทั้งการประเมินเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณโดยพิจารณาทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากภายนอกและภายในองค์กร นอกจากนี้ การประเมินความเสี่ยงควรดำเนินการทั้งก่อนการจัดการความเสี่ยง (Inherent Risk) และหลังจากที่มีการจัดการความเสี่ยงแล้ว (Residual Risk)

๕. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)

เมื่อความเสี่ยงได้รับการบ่งชี้และประเมินความสำคัญแล้ว ผู้บริหารต้องประเมินวิธีการจัดการความเสี่ยง ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้และผลของการจัดการเหล่านั้น การพิจารณาทางเลือกในการดำเนินการจะต้องคำนึงถึงความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และต้นทุนที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่จะได้รับเพื่อให้การบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารอาจต้องเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายวิธีรวมกัน เพื่อลดระดับโอกาสที่อาจเกิดขึ้นและผลกระทบของเหตุการณ์นั้นให้อยู่ในช่วงที่องค์กรสามารถยอมรับได้ (Risk Tolerance)

หลักการตอบสนองความเสี่ยง มี ๔ ประการ คือ

การหลีกเลี่ยง (Avoid) การดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง

การร่วมจัดการ (Share) การร่วมหรือแบ่งความรับผิดชอบกับผู้อื่นในการจัดการความเสี่ยง

การลด (Reduce) การดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อลดโอกาสที่อาจเกิดขึ้นหรือผลกระทบของความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

การยอมรับ (Accept) ความเสี่ยงที่เหลือในปัจจุบันอยู่ภายในระดับที่ต้องการและยอมรับได้แล้ว โดยไม่ต้องมีการดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อลดโอกาสหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอีก

ผู้บริหารควรพิจารณาการจัดการความเสี่ยงตามประเภทของการตอบสนองข้างต้นและควรดำเนินการประเมินความเสี่ยงที่เหลืออยู่อีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่ได้มีการจัดการความเสี่ยงแล้วในช่วงเวลาที่เหมาะสม

๖. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

กิจกรรมการควบคุม คือ นโยบายและกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการจัดการความเสี่ยงเนื่องจากแต่ละองค์กรมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเทคนิคการนำไปปฏิบัติเป็นของเฉพาะองค์กร ดังนั้น กิจกรรมการควบคุมจึงมีความแตกต่างกัน การควบคุมเป็นการสะท้อนถึงสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ลักษณะธุรกิจ โครงสร้างและวัฒนธรรมขององค์กร

๗. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information & Communication)

สารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กรในการบ่งชี้ ประเมิน และจัดการความเสี่ยง ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทั้งจากแหล่งภายนอกและภายในควรต้องได้รับการบันทึกและสื่อสารอย่างเหมาะสมทั้งในด้านรูปแบบและเวลา เพื่อช่วยให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับบุคคลภายนอกองค์กร เช่น เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นๆ ผู้จัดหาสินค้า ผู้ให้บริการ ผู้กำกับดูแลและประชาชน

๘. การติดตามผล (Monitoring)

ประเด็นสำคัญของการติดตามผล ได้แก่

- การติดตามผลเพื่อให้มั่นใจได้ว่าการจัดการความเสี่ยงมีคุณภาพและมีความเหมาะสม และการบริหารความเสี่ยงได้นำไปประยุกต์ใช้ในทุกระดับขององค์กร
- ความเสี่ยงทั้งหมดที่มีผลกระทบสำคัญต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้รับการรายงานต่อผู้บริหารที่รับผิดชอบ

การติดตามการบริหารความเสี่ยงสามารถทำได้ ๒ ลักษณะ คือ การติดตามอย่างต่อเนื่องและการติดตามเป็นรายครั้ง การติดตามอย่างต่อเนื่องเป็นการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างทันท่วงที และถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน ส่วนการติดตามรายครั้งเป็นการดำเนินการภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ ดังนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นจะได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว หากองค์กรมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้อองค์กรควรมีการจัดทำรายงานความเสี่ยงเพื่อให้การติดตามการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังแผนภาพ แสดงขั้นตอนการติดตามผลและประเมินผลต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยง

วัตถุประสงค์หลักของการจัดทำระบบบริหารความเสี่ยงภายในองค์กร คือ เพื่อต้องการให้ธุรกิจหรือองค์กรมีกระบวนการหรือระบบในการค้นหา ประเมิน และจัดการกับความเสี่ยงหรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งมีโอกาสที่จะเกิดและส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจ ในภาพรวมขององค์กร โดยทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งก็คือการสร้างผลกำไรหรือผลตอบแทนจากการลงทุนในระดับสูงสุด รวมถึงการสร้าง ความพึงพอใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจขององค์กร เช่น ลูกค้า ผู้บริหาร คณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการตรวจสอบ ผู้ถือหุ้น Supplier พนักงาน ฯลฯ

นอกจากนี้ COSO ยังให้ความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงอีกว่า องค์กรที่จัดทำระบบบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ใน ๔ ด้าน คือ

๑. วัตถุประสงค์ด้านกลยุทธ์ (Strategic) กล่าวคือ การบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องและสนับสนุนพันธกิจหลักขององค์กร

๒. วัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติงาน (Operations) การบริหารความเสี่ยงจะช่วยให้องค์กรพิจารณาความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรต่างๆ ในการปฏิบัติงาน รวมถึงพิจารณาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานด้วย

๓. วัตถุประสงค์ด้านการรายงาน (Reporting) การบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีความเชื่อมั่นข้อมูลในรายงานประเภทต่างๆ ขององค์กร โดยเฉพาะรายงานทางการเงิน (Financial Report)

๔. วัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance) โดยเฉพาะการจัดทำระบบควบคุมภายในเพื่อลดความเสี่ยง ส่วนการจัดการความเสี่ยงด้วยวิธีอื่นๆ องค์กรก็สามารถใช้กฎระเบียบต่างๆ เป็นเครื่องมือได้ด้วยเช่นกัน ดังนั้น การบริหารความเสี่ยงจึงส่งเสริมให้หน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กร ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ในการจัดทำระบบบริหารความเสี่ยง องค์กรควรต้องคำนึงถึงต้นทุนและประโยชน์ที่จะได้รับเปรียบเทียบกับกันด้วย เพื่อพิจารณาถึงความคุ้มค่า นอกจากนี้ องค์กรควรมีระบบในการติดตามและประเมินผล การจัดทำระบบบริหารความเสี่ยงภายในองค์กรเป็นระยะ เพื่อให้ทราบประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่จะต้องนำมาพัฒนาหรือปรับปรุงระบบบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นต่อไป

ประโยชน์ของการบริหารความเสี่ยง

๑. เป็นการสร้างฐานข้อมูลความเสี่ยงที่มีประโยชน์ต่อการบริหารและการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง การบริหารความเสี่ยงจะเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจในด้านต่างๆ เนื่องจากการบริหารความเสี่ยงเป็นการดำเนินการที่ตั้งอยู่บนสมมติฐานในการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กร

๒. ช่วยสะท้อนให้เห็นภาพรวมของความเสี่ยงได้ทั้งหมด การบริหารความเสี่ยงจะทำให้บุคลากรภายในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิงมีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายและภารกิจหลักขององค์กร และตระหนักถึงความเสี่ยงทั้งหมดที่อาจส่งผลกระทบต่อกรุงเทพมหานครได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ซึ่งครอบคลุมความเสี่ยงที่มีสาเหตุทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

๓. เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารงาน การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมั่นใจได้ว่า ความเสี่ยงได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง เหมาะสม และทันเวลา รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงาน และการตัดสินใจในด้านต่างๆ เช่น การกำหนดกลยุทธ์ การจัดสรรงบประมาณ การวางแผนการเงินและการดำเนินงานตามแผน ฯลฯ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย

๔. ช่วยให้การบริหารงานและจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยพิจารณาถึงระดับความเสี่ยงในแต่ละหน่วยงาน ส่วนราชการ งาน โครงการ กิจกรรม และการเลือกใช้มาตรการในการบริหารความเสี่ยงอย่างถูกต้อง เหมาะสม โดยคำนึงถึงต้นทุนและผลประโยชน์ที่จะได้รับ

๕. สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง โดยการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะเผชิญผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นทั้งจากภายในและภายนอกได้อย่างพอประมาณ และมีเหตุมีผล

ประเภทของความเสี่ยง

๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) คือ เหตุการณ์ทางลบที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ขององค์กร เช่น เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์/แผนดำเนินงานที่ไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง และการนำไปปฏิบัติไม่เหมาะสม หรือการวางแผนกลยุทธ์แล้วไม่สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้

๒. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) คือ เหตุการณ์ทางลบที่เกิดจากความผิดพลาดของบุคลากร กระบวนการปฏิบัติงาน หรือระบบงานต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร รวมไปถึงเหตุการณ์ทางลบที่เกิดจากปัจจัยภายนอกองค์กรด้วย เช่น ภัยธรรมชาติ หรือเหตุจลาจลทางการเมือง

๓. ความเสี่ยงด้านการรายงาน (Reporting Risk) คือ ความผิดพลาดของรายงานประเภทต่างๆ ที่ใช้ในองค์กร เช่น งบการเงิน รายงานยอดขาย รายงานต้นทุนการผลิต เป็นต้น ความเสี่ยงด้านการรายงานอาจจะอยู่ในรูปของข้อมูลไม่ถูกต้อง ไม่น่าเชื่อถือ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล รวมไปถึงการรายงานไม่ทันเวลาด้วย

๔. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (Compliance Risk) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ หรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง คือ การดำเนินงานของธุรกิจไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะเป็นทั้งข้อกำหนดจากภายนอกองค์กร เช่น กฎหมายต่างๆ หรือข้อกำหนดภายในองค์กร เช่น นโยบาย แนวทางการปฏิบัติงาน หรือคู่มือการปฏิบัติงาน เป็นต้น

กระบวนการบริหารความเสี่ยง

กระบวนการบริหารความเสี่ยงจะประกอบด้วยขั้นตอนใหญ่ ๔ ขั้นตอน ประกอบด้วย การค้นหาความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยง และติดตามประเมินผล

๑. การค้นหาความเสี่ยง (Risk Identification) ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากในกระบวนการบริหารความเสี่ยงเนื่องจากเป็นขั้นตอนในการค้นหา ระบุ บ่งชี้เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอนที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงที่สร้างผลกระทบหรือความเสียหาย หรือก่อให้เกิดความล้มเหลวหรือลดโอกาสที่จะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ทั้งในด้านกลยุทธ์ การดำเนินงาน การรายงานทางการเงิน การปฏิบัติตามกฎหมาย และในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจและองค์กร

๒. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นการใช้พิจารณาณอย่างเป็นระบบภายใต้ทรัพยากรอันจำกัดขององค์กร โดยการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และประเมินระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) เพื่อประโยชน์ในการตอบสนองความเสี่ยง

๓. การจัดการความเสี่ยง (Risk Response) เป็นการกำหนดวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อจัดการความเสี่ยงขององค์กรให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ (Risk Tolerance หรือ Risk Appetite) หรือระดับที่เหมาะสม (Optimal) ซึ่งเป็นระดับที่องค์กรสามารถจะดำเนินการต่อไปได้และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๔. การติดตามประเมินผล (Monitoring) เพื่อให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าองค์กรมีการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างเป็นระบบ เหมาะสม เพียงพอ และมีประสิทธิผล และมีการนำไปปฏิบัติจริง

แผนภาพกระบวนการบริหารความเสี่ยง

1. การค้นหาความเสี่ยง

- 1.1 การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร
- 1.2 การวิเคราะห์งาน กระบวนการ กิจกรรม
- 1.3 การสอบทานหรือกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กรและของงาน กระบวนการ กิจกรรม
- 1.4 การค้นหาความเสี่ยงและระบุสาเหตุ

2. การประเมินความเสี่ยง

- 2.1 การวิเคราะห์โอกาส
- 2.2 การวิเคราะห์ผลกระทบ
- 2.3 การประเมินระดับความเสี่ยง

3. การจัดการความเสี่ยง

- 3.1 การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง
- 3.2 การร่วมจัดการความเสี่ยง
- 3.3 การลดความเสี่ยง
- 3.4 การยอมรับความเสี่ยง

4. การติดตามประเมินผล

- 4.1 การติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
- 4.2 การติดตามประเมินผลเป็นรายครั้ง

๑. การค้นหาความเสี่ยง (Risk Identification)

การดำเนินธุรกิจขององค์กรในปัจจุบันภายใต้ความไม่แน่นอน การเปลี่ยนแปลงทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นอัตราการเจริญเติบโตของประเทศ การแข่งขันทางธุรกิจที่นับวันจะทวีความเข้มข้นและรุนแรงมากขึ้น สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี และภัยต่างๆที่กำลังเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นภัย จากการก่อการร้าย ภัยจากธรรมชาติทั้งจากแผ่นดินไหว น้ำท่วม คลื่นยักษ์สึนามิ และอื่นๆ อีกมากมายที่เป็นความเสี่ยงที่อาจทำให้องค์กรต้องประสบกับปัญหาที่อาจทำให้องค์กรไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ไม่ว่าจะเป็นการขาดทุน ขาดสภาพคล่องทางการเงิน สูญเสียสินทรัพย์ การดำเนินธุรกิจล้มเหลว ไม่เจริญเติบโต ขาดความน่าเชื่อถือ หรืออาจถึงขั้นล้มละลายต้องปิดกิจการส่งผลกระทบต่อทั้งในระดับบุคคล องค์กร และประเทศชาติ ดังนั้นการดำเนินธุรกิจภายใต้ความไม่แน่นอนที่อาจเกิดความเสี่ยงดังกล่าวข้างต้นองค์กรต้องดำเนินธุรกิจโดยใช้การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการป้องกันหรือลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อองค์กร ซึ่งการบริหารความเสี่ยงจะทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงต่างๆ ให้ลดลงอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้และสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้อย่างมั่นคง ปลอดภัยและยั่งยืน

ในกระบวนการบริหารความเสี่ยงจะประกอบด้วยขั้นตอนใหญ่ ๔ ขั้นตอนประกอบด้วยการค้นหาความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยง และติดตามประเมินผล ซึ่งขั้นตอนแรกคือ การค้นหาความเสี่ยง (Risk Identification) ถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากในกระบวนการบริหารความเสี่ยงเนื่องจากเป็นขั้นตอนในการค้นหาหะบุซึ่งเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอนที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงที่สร้างผลกระทบหรือความเสียหาย หรือก่อให้เกิดความล้มเหลวหรือลดโอกาสที่จะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ทั้งในด้านกลยุทธ์ การดำเนินงาน การรายงานทางการเงิน การปฏิบัติตามกฎหมาย และในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจและองค์กร ถ้าองค์กรสามารถค้นหาความเสี่ยงขององค์กรได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมจะทำให้องค์กรทราบปัญหา และอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นได้ล่วงหน้าอันจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนเพื่อจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่หากองค์กรค้นหาความเสี่ยงขององค์กรได้อย่างไม่ถูกต้อง และไม่เหมาะสมโดยไม่ใช้ความเสี่ยงที่แท้จริงขององค์กรจะทำให้องค์กรสูญเสียทรัพยากรโดยใช้เหตุในการวางแผนจัดการกับความเสี่ยงที่ไม่ใช้ความเสี่ยงที่แท้จริงขององค์กร และอาจทำให้องค์กรประสบกับปัญหา และอุปสรรคหากเกิดความเสี่ยงขึ้นโดยไม่มีแผนในการจัดการกับความเสี่ยงที่แท้จริงเหล่านั้น

ขั้นตอนการค้นหาความเสี่ยงประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑.๑ การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร เป็นขั้นตอนแรกของการค้นหาความเสี่ยงขององค์กร เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่เป็นอยู่จริงว่าเป็นอย่างไรทั้งทางด้านวัฒนธรรมขององค์กร จริยธรรมของบุคลากร สภาพแวดล้อมในการทำงาน มุมมองและทัศนคติที่มีต่อความเสี่ยง ปรัชญาในการบริหารความเสี่ยง ระดับความเสี่ยงที่องค์กรสามารถยอมรับได้ (Risk Appetite) โดยประเมินว่าสภาพแวดล้อมขององค์กรมีส่วนช่วยส่งเสริม สนับสนุน และกระตุ้นให้เกิดกระบวนการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานที่ดีหรือไม่ ถ้าไม่ต้องมีมาตรการในการแก้ไขปรับปรุง หรือปรับสภาพแวดล้อมภายในองค์กรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

๑.๒ การวิเคราะห์งาน กระบวนการ และกิจกรรม ในการค้นหาความเสี่ยง องค์กรต้องวิเคราะห์งานกระบวนการ และกิจกรรมภายในองค์กรที่มีทั้งหมดเพื่อให้ทราบ และเกิดความเข้าใจงาน กระบวนการ และกิจกรรมต่างๆ ที่มีภายในองค์กรเพื่อประโยชน์ในการค้นหาความเสี่ยงให้สอดคล้องกับแต่ละประเภทของงานภายในองค์กร และในกรณีที่องค์กรมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรก็อาจมุ่งการบริหารความเสี่ยงไปที่งานหลักขององค์กรที่มีความสำคัญต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และงานที่กำลังมีปัญหา อุปสรรค หรือคาดว่าจะมีโอกาสเกิด

ความเสียหายขึ้นภายในองค์กร โดยทำการคัดเลือกงาน กระบวนการ และกิจกรรมดังกล่าวเพื่อนำมาพิจารณาบริหารความเสี่ยงก่อนงานสนับสนุน หรืองานที่มีความเสี่ยงน้อยกว่า

๑.๓ การสอบทานหรือกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร งานกระบวนการ และกิจกรรมหลังจากคัดเลือกงาน กระบวนการ และกิจกรรมแล้ว จากนั้นก็จะทำการสอบทานวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือกำหนดวัตถุประสงค์ใหม่ในกรณีที่ไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้หรือกำหนดไว้ไม่ชัดเจน

การค้นหาความเสี่ยงต้องมีการสอบทานหรือกำหนดวัตถุประสงค์ก่อนจึงจะสามารถระบุเหตุการณ์ที่อาจทำให้ไม่บรรลุผลสำเร็จได้โดยวัตถุประสงค์ของงาน กระบวนการ และกิจกรรมต้องสนับสนุนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร

ความเสี่ยงเป็นเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ดังนั้นการสอบทานหรือกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ขององค์กรจึงเป็นขั้นตอนที่ต้องกระทำเพื่อให้การค้นหาความเสี่ยงได้อย่างครบถ้วนถูกต้องและสอดคล้องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ขององค์กรซึ่งการกำหนดวัตถุประสงค์ควรจะต้องคำนึงถึงหลัก SMART ดังนี้

๑. Specific มีลักษณะที่เฉพาะเจาะจง สามารถทำให้บุคลากรทุกระดับในองค์กรเข้าใจตรงกันได้

๒. Measurable สามารถวัดผลได้ว่าวัตถุประสงค์นั้นบรรลุผลสำเร็จหรือไม่ ไม่ว่าจะในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ

๓. Attainable สามารถทำให้บรรลุผลได้ภายใต้ศักยภาพ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ที่องค์กรมีอยู่

๔. Relevant มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ และเป็นไปในทิศทางเดียวกับวิสัยทัศน์ขององค์กร

๕. Timely มีกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์

๑.๔ การค้นหาความเสี่ยงและระบุสาเหตุ

การค้นหาความเสี่ยงและระบุสาเหตุความเสี่ยงองค์กรต้องพยายามค้นหาให้ได้ครอบคลุมความเสี่ยงทุกประเภทภายในองค์กรและเป็นความเสี่ยงที่แท้จริงที่มีโอกาสเกิดขึ้นและหากเกิดขึ้นจะสร้างผลกระทบอย่างรุนแรงต่อองค์กร ซึ่งการค้นหาความเสี่ยงและระบุสาเหตุของความเสี่ยงสามารถค้นหาได้ทั้งเชิงรับ และเชิงรุก โดยการค้นหาเชิงรับสามารถค้นหาได้จากการศึกษาหาข้อมูลเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสร้างความเสียหายให้กับองค์กรแล้วในอดีต และการสำรวจจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันและอาจส่งผลกระทบกลายเป็นความเสี่ยงขึ้นมาได้ ส่วนในการค้นหาความเสี่ยงเชิงรุกสามารถค้นหาได้จากการคาดการณ์เหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ในอนาคตและส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กร แต่ยังไม่เกิดขึ้นจริงจากการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การดำเนินธุรกิจขององค์กร กระบวนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ฯลฯ และนำความเสี่ยงที่ค้นหาได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อค้นหาสาเหตุของความเสี่ยงหรือปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงเหล่านั้น ซึ่งเทคนิคหรือวิธีการในการค้นหาความเสี่ยงและระบุสาเหตุมีอยู่ด้วยกันหลายหลายวิธีการด้วยกันแต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเทคนิค วิธีการที่นิยมใช้โดยทั่วไป ดังนี้

๑. การระดมสมอง (Brainstorming) ระดมความคิดเห็นของบุคลากรในองค์กรที่รับผิดชอบงานหรือเป็นเจ้าของงานซึ่งจะเป็นบุคลากรที่รู้ เข้าใจความเสี่ยงของงานที่ตนรับผิดชอบมากที่สุดหรือเรียกว่าเป็นเจ้าของความเสี่ยง(Risk Owner) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายการระดมสมองเป็นเทคนิคทั่วไปที่ใช้ในการแสวงหาความคิดต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งในมุมมองของการบริหารความเสี่ยงเทคนิคนี้สามารถนำมาใช้ในการค้นหาและระบุความเสี่ยงได้ โดยการจัดการประชุมเพื่อระดมแนวความคิดของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

๒. การสัมภาษณ์ (Interviews) บุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญในสายงานการสัมภาษณ์เป็นเทคนิคโดยใช้การถามจากผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลใหม่ๆ นอกจากนี้ยังสามารถใช้ในการยืนยันข้อมูลเดิมที่มีอยู่ว่ามีเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่

๓. การใช้แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ทราบความเสี่ยงทั่วไปที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และใช้ประเมินความเพียงพอของการควบคุมด้วย

๔. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Facilitated workshops) หรือการจัดทำ Workshop ของบุคลากรในองค์กรเป็นวิธีที่ทำให้กลุ่มคนสามารถทำงานด้วยกันเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกันค้นหาและระบุความเสี่ยงและตัดสินใจในที่ประชุม ผู้จัดการประชุมจะต้องมีทักษะที่ดี การจัด workshop สามารถทำได้ทุกเวลา ขึ้นอยู่กับทีมงานจะตัดสินใจเมื่อไรถึงจำเป็น การจัด workshop เป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในองค์กรเพราะช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการขององค์กรด้วย

๕. การจัดทำ Benchmark หรือการเปรียบเทียบกับองค์กรภายนอกเป็นวิธีการในการวัดและเปรียบเทียบ ผลลัพธ์ บริการและวิธีการปฏิบัติกับองค์กรที่สามารถทำได้ดีกว่า เพื่อนำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงองค์กรของตนเอง เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศในธุรกิจ

Benchmarking มิใช่การไปลอกเลียนแบบจากผู้อื่น หรือเพียงแค่การทำ Competitive analysis ที่เป็นการนำตัวเลขของเราไปเปรียบเทียบกับคู่แข่งเท่านั้น แต่ Benchmarking เป็นวิธีการที่ทำให้เห็นถึงความแตกต่างในกระบวนการปฏิบัติงานและปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จ ด้วยการวิเคราะห์ว่าผู้ที่เราต้องการเปรียบเทียบ เขาทำในสิ่งที่แตกต่างไปจากเราอย่างไรเป็นสำคัญ แล้วเราจะทำให้องค์กรสามารถพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นสุดยอดอย่างต่อเนื่องได้อย่างไร Benchmarking นั้นจะเป็นการเปรียบเทียบกับผู้ที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน แต่ไม่ใช่ผู้ที่เป็คู่แข่งกันโดยตรง

สำหรับในเรื่องการบริหารความเสี่ยงนั้นเราสามารถค้นหาความเสี่ยงได้จากการใช้เทคนิค Benchmarking ได้เช่นกัน เนื่องจากบริษัทหรือองค์กรที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันหรือคล้ายคลึงกันนั้นมักจะมีลักษณะการดำเนินธุรกิจและกิจกรรมที่คล้ายๆ กัน ดังนั้น ความเสี่ยงที่ต้องเผชิญนั้นก็อาจจะไม่แตกต่างกันมากนัก โดยในการหาข้อมูลเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบนั้น อาจจะต้องมีการจัดกลุ่มความร่วมมือ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน

๖. การตรวจสอบ (Auditing) การตรวจสอบภายในเป็นกิจกรรมที่จัดให้มีขึ้นเพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กรให้ดีขึ้น โดยอาศัยการตรวจสอบ วิเคราะห์ ประเมินผลการปฏิบัติงานต่างๆ ขององค์กร ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ และคำปรึกษา รวมทั้งให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานที่ได้ตรวจสอบซึ่งถือเป็นงานบริการที่ให้แก่องค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภายหลังการตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบภายในจะจัดทำรายงานการตรวจสอบภายใน โดยจะมีการระบุประเด็นข้อตรวจพบ ซึ่งสามารถนำมาใช้พื้นฐานในการค้นหาความเสี่ยงของแต่ละหน่วยงานได้

๗. การใช้ Check Lists เป็นวิธีการหนึ่งในการระบุความเสี่ยงที่ค่อนข้างง่าย โดยการตอบคำถามในใบรายการที่ได้จัดทำขึ้นไว้เป็นมาตรฐาน ในการจัดทำ Check Lists นั้น จะรวบรวมข้อมูลจากประสบการณ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องหรือเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นอดีต และนำมาทำเป็นรายการคำถามที่เป็นมาตรฐาน หรือวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เพื่อเปรียบเทียบกับสิ่งที่องค์กรหรือหน่วยงานมีอยู่

๘. การสืบสวน (Incident investigation) ในกรณีที่มีเหตุการณ์ผิดปกติเกิดขึ้น เช่น การทุจริต อุบัติเหตุ ฯลฯ นั้น องค์กรต่างๆ ก็มักจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อสืบสวนและจัดทำรายงานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งข้อเท็จจริงจากรายงานดังกล่าวสามารถนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาความเสี่ยงได้เช่นกัน

ปัจจัยเสี่ยงภายในองค์กร

- ปัจจัยเสี่ยงภายนอก คือ ความเสี่ยงที่ไม่สามารถควบคุมได้โดยองค์กร เช่น การเมือง สภาวะเศรษฐกิจสังคม กฎหมาย ภัยธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ เป็นต้น

- ปัจจัยเสี่ยงภายใน คือ ความเสี่ยงที่สามารถควบคุมได้โดยองค์กร เช่น วัฒนธรรมองค์กร นโยบายการบริหารจัดการ กระบวนการปฏิบัติงาน ความรู้ความสามารถและทักษะของบุคลากร การบริหารทรัพยากร ฯลฯ เป็นต้น

๒. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

การประเมินความเสี่ยงเพื่อให้สามารถกำหนดระดับความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง โดยเป็นกระบวนการที่จะดำเนินการหลังจากค้นหาความเสี่ยงขององค์กรแล้วโดยการนำความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงหรือสาเหตุของความเสี่ยงมาดำเนินการวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และประเมินระดับความเสี่ยง โดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ ตลอดจนพิจารณาการควบคุมที่มีอยู่ และยังมีประโยชน์ในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่อย่างมากมายภายใต้ทรัพยากรขององค์กรที่จำกัดไม่ว่าจะเป็น เงินทุน เวลา วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากรขององค์กร ทำให้ไม่สามารถที่จะจัดการกับทุกความเสี่ยงได้ การประเมินความเสี่ยงจะช่วยให้องค์กรตัดสินใจ จัดการกับความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสมและประเมินได้ว่าควรจะจัดการกับความเสี่ยงนั้นๆ อย่างไร ความเสี่ยงใดควรต้องรับดำเนินการบริหารจัดการก่อนหลัง หรือความเสี่ยงใดที่สามารถที่จะยอมรับให้เกิดขึ้นได้

การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเป็นการกำหนดเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยง ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับของ ความเสี่ยง (Degree of Risk) โดยแต่ละองค์กรจะต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นให้เหมาะสมกับประเภทและสภาพแวดล้อมขององค์กร โดยอาจจะกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเป็นระดับคะแนน ๕ คะแนน หรือ ๓ คะแนน ซึ่งสามารถกำหนดเกณฑ์ได้ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลสภาพแวดล้อมและดุลยพินิจการตัดสินใจของฝ่ายบริหารขององค์กร โดยเกณฑ์ในเชิงปริมาณจะเหมาะกับองค์กรที่มีข้อมูลสถิติ ตัวเลข หรือจำนวนเงินมาใช้ในการวิเคราะห์อย่างพอเพียง สำหรับองค์กรที่ไม่มีข้อมูลสถิติ ตัวเลข หรือจำนวนเงินหรือไม่สามารถระบุเป็นตัวเลขหรือจำนวนเงินที่ชัดเจนได้ก็ให้กำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพ

๒.๑ การวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาจากสถิติการเกิดเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าของโอกาสที่จะเกิดในอนาคต โดยอาจกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเป็นระดับคะแนน ๕ คะแนน ประกอบด้วย ๕ ๔ ๓ ๒ และ ๑ คะแนน แสดงถึงโอกาสที่จะเกิดหรือความถี่ในการเกิด สูงมาก สูงปานกลาง น้อย และน้อยมาก ตามลำดับ และกำหนดคำอธิบายในแต่ละระดับโอกาสที่จะเกิด จากนั้นทำการวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดหรือความถี่ในการเกิดว่าแต่ละความเสี่ยงและปัจจัยเสี่ยงมีโอกาสเกิดขึ้นในระดับใดดังตัวอย่าง ดังนี้

การวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิด แบบเชิงปริมาณ

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	๑ เดือนต่อครั้งหรือมากกว่า
๔	สูง	๑-๖ เดือนต่อครั้งแต่ไม่เกิน ๕ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	๑ ปีต่อครั้ง
๒	น้อย	๒-๓ ปีต่อครั้ง
๑	น้อยมาก	๕ ปีต่อครั้ง

การวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิด แบบเชิงคุณภาพหรือเชิงบรรยาย

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสในการเกิดเกือบทุกเดือน
๔	สูง	มีโอกาสในการเกิดค่อนข้างสูง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดบางครั้ง
๒	น้อย	อาจมีโอกาสเกิดแต่นานๆ ครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดน้อยมาก

๒.๒ การวิเคราะห์ผลกระทบ (Impact) เป็นการพิจารณาระดับความรุนแรงหรือมูลค่าความเสียหายจากความเสียหายที่คาดว่าจะได้รับหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง ซึ่งการกำหนดระดับของผลกระทบนั้นจะต้องพิจารณาถึงความรุนแรงของความเสียหายหากความเสี่ยงนั้นเกิดขึ้น โดยอาจแบ่งผลกระทบออกเป็นผลกระทบที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน หรือด้านการเงิน/ทรัพย์สิน การดำเนินงาน ชื่อเสียง/ภาพลักษณ์บุคลากร ฯลฯ โดยอาจกำหนดเกณฑ์มาตรฐานเป็นระดับคะแนน ๕ คะแนน ประกอบด้วย ๕ ๔ ๓ ๒ และ ๑ คะแนน แสดงถึงระดับความรุนแรงระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย และน้อยมาก ตามลำดับ และกำหนดคำอธิบายในแต่ละระดับความรุนแรงของผลกระทบจากนั้นทำการวิเคราะห์ผลกระทบหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้นว่ามีผลกระทบอยู่ในระดับใด ตัวอย่างเช่น

การวิเคราะห์ผลกระทบด้านการเงิน/ทรัพย์สิน

ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มากกว่า ๑๐ ล้านบาท
๔	สูง	มากกว่า ๒.๕ แสนบาท – ๑๐ ล้านบาท
๓	ปานกลาง	มากกว่า ๕๐,๐๐๐ – ๒.๕ แสนบาท
๒	น้อย	มากกว่า ๑๐,๐๐๐ – ๕๐,๐๐๐ บาท
๑	น้อยมาก	ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท

การวิเคราะห์ผลกระทบด้านการดำเนินงาน

ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	ทำให้การดำเนินงานหยุดชะงัก เกินกว่า ๑ วัน
๔	สูง	ทำให้การดำเนินงานหยุดชะงัก มากกว่า ๖ ชั่วโมง แต่ไม่เกิน ๑ วัน
๓	ปานกลาง	ทำให้การดำเนินงานหยุดชะงัก มากกว่า ๓ ชั่วโมง แต่ไม่เกิน ๖ ชั่วโมง
๒	น้อย	ทำให้การดำเนินงานหยุดชะงัก ๑ - ๓ ชั่วโมง
๑	น้อยมาก	ทำให้การดำเนินงานหยุดชะงัก ไม่เกิน ๑ ชั่วโมง

การวิเคราะห์ผลกระทบด้านบุคลากร

ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีบาดเจ็บถึงชีวิต / สูญเสียอวัยวะสำคัญ / ทุพพลภาพ
๔	สูง	มีบาดเจ็บสาหัส / สูญเสียอวัยวะ ถึงหยุดงาน มากกว่า ๒๐ วัน
๓	ปานกลาง	มีบาดเจ็บ ถึงหยุดงาน มากกว่า ๗ วัน แต่ไม่เกิน ๒๐ วัน
๒	น้อย	มีบาดเจ็บ หยุดงานไม่เกิน ๗ วัน
๑	น้อยมาก	มีบาดเจ็บเล็กน้อย ไม่หยุดงาน

การวิเคราะห์ผลกระทบด้านชื่อเสียง/ภาพลักษณ์

ระดับ	ผลกระทบ	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีการเผยแพร่ข่าวในวงกว้างในหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์
๔	สูง	มีการเผยแพร่ข่าวทั้งในวิทยุและหนังสือพิมพ์
๓	ปานกลาง	มีการเผยแพร่ข่าวเฉพาะในหนังสือพิมพ์
๒	น้อย	มีการเผยแพร่ข่าวในวงจำกัด
๑	น้อยมาก	ไม่มีการเผยแพร่ข่าว

๒.๓ การประเมินระดับความเสี่ยง (Degree of risk) หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการวิเคราะห์โอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดและผลกระทบหรือความรุนแรงหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้นหลังจากองค์การวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดและผลกระทบของความเสี่ยงแล้ว องค์การต้องนำผลการวิเคราะห์มาประเมินระดับความเสี่ยงว่าแต่ละความเสี่ยงมีระดับความเสี่ยงอยู่ระดับใดในตารางการประเมินระดับความเสี่ยง ซึ่งระดับความเสี่ยงอาจแบ่งออกเป็น ๕ ระดับ ได้แก่ สูงมาก สูง ปานกลาง น้อยและน้อยมาก แทนระดับความเสี่ยงข้างต้นด้วยเกณฑ์สีประกอบด้วย สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน สีเขียวและสีขาว ตามลำดับ โดยนำผลจากการวิเคราะห์โอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดขึ้นและผลจากการวิเคราะห์ผลกระทบมาประเมินระดับความเสี่ยงดังตัวอย่าง ดังนี้

การประเมินระดับความเสี่ยง

ผลกระทบ	๕	น้ำเงิน	เหลือง	เหลือง	แดง	แดง
	๔	เขียว	น้ำเงิน	เหลือง	แดง	แดง
	๓	เขียว	น้ำเงิน	น้ำเงิน	เหลือง	เหลือง
	๒	ขาว	เขียว	น้ำเงิน	น้ำเงิน	เหลือง
	๑	ขาว	ขาว	เขียว	เขียว	น้ำเงิน
		๑	๒	๓	๔	๕
		โอกาสที่จะเกิด				

เป็นตารางที่ใช้ในการประเมินและจัดระดับความเสี่ยงของแต่ละความเสี่ยงเพื่อประเมินว่าความเสี่ยงใดอยู่ในระดับที่ควรคำนึงถึงและต้องรับดำเนินการจัดการกับความเสี่ยงเป็นอันดับแรกก่อน โดยตารางการประเมินระดับความเสี่ยงข้างต้นแบ่งระดับความเสี่ยงออกเป็น ๕ ระดับ จำแนกระดับความเสี่ยงโดยใช้สีเป็นตัวกำหนด ดังนี้

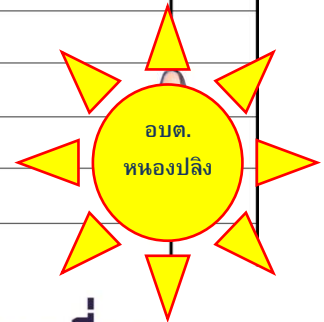
- สีแดง หมายถึง ระดับความเสี่ยง สูงมาก
- สีเหลือง หมายถึง ระดับความเสี่ยง สูง
- สีน้ำเงิน หมายถึง ระดับความเสี่ยง ปานกลาง
- สีเขียว หมายถึง ระดับความเสี่ยง น้อย
- สีขาว หมายถึง ระดับความเสี่ยง น้อยมาก

วิธีการประเมินระดับความเสี่ยงโดยใช้ตารางการประเมินระดับความเสี่ยงข้างต้น ให้นำคะแนนของโอกาสที่จะเกิดและคะแนนของผลกระทบที่วิเคราะห์ได้ของแต่ละความเสี่ยงมากำหนดลงในตารางการประเมินระดับความเสี่ยงโดยถ้าคะแนนของโอกาสและผลกระทบมาบรรจบกันที่สีใดก็แสดงว่าความเสี่ยงนั้นอยู่ในระดับความเสี่ยงตามความหมายของระดับความเสี่ยงที่ให้ไว้ข้างต้น

การจัดลำดับความรุนแรงของความเสียหาย

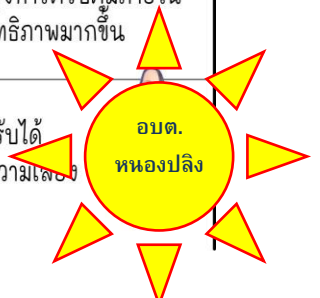
สีเขียว	ลำดับ	สีเหลือง	ลำดับ	สีส้ม	ลำดับ	สีแดง	ลำดับ
โอกาส x ผลกระทบ		โอกาส x ผลกระทบ		โอกาส x ผลกระทบ		โอกาส x ผลกระทบ	
1x1	1	3x1	5	4x1	10	4x4	22
2x1	2	3x2	6	4x2	11	5x4	23
1x2	3	1x3	7	1x4	12	4x5	24
2x2	4	2x3	8	2x4	13	5x5	25
		3x3	9	4x3	14		
				3x4	15		
				5x1	16		
				5x2	17		
				5x3	18		
				1x5	19		
				2x5	20		
				3x5	21		

ความเสี่ยงที่ยอมรับได้

คำอธิบายการบริหารความเสี่ยงตามระดับความเสี่ยง

ระดับความเสี่ยง	Risk Ranking	แทนด้วยแถบสี	คำอธิบายการบริหารความเสี่ยง
สูงมาก	22-25 (สีแดง)		ระดับความเสี่ยงที่เกินระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้อย่างมาก ต้องบริหารความเสี่ยงเร่งด่วน
สูง	10-21 (สีส้ม)		ระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
ปานกลาง	5-9 (สีเหลือง)		ระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการเฝ้าระวัง อาจมีการปรับปรุงการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
ต่ำ	1-4 (สีเขียว)		ระดับที่ยอมรับได้ ไม่ต้องบริหารความเสี่ยง

๓. การจัดการความเสี่ยง (Risk Response)

เมื่อองค์กรได้ค้นหา วิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยงแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ การกำหนดวิธีการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อจัดการความเสี่ยงขององค์กรให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ (Risk Tolerance หรือ Risk Appetite) หรือระดับที่เหมาะสม (Optimal) ซึ่งเป็นระดับที่องค์กรสามารถจะดำเนินการต่อไปได้และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงต้องคำนึงถึงต้นทุนที่จะเกิดขึ้น เปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่จะได้รับจากวิธีการนั้นๆ (cost-benefit analysis) รวมทั้งต้องพิจารณาเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยงที่มีความสอดคล้องกับโครงสร้างหรือเหมาะสมกับวัฒนธรรมขององค์กรด้วย

หลักการจัดการความเสี่ยง มี ๔ แนวทางคือ

๓.๑ การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง คือ การดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง องค์กรอาจจะเผชิญกับความเสี่ยงที่ผู้บริหารพิจารณาแล้วพบว่า ไม่มีแนวทางในการจัดการ กับความเสี่ยงนั้น กล่าวคือ ไม่มีวิธีการลดโอกาสหรือผลกระทบ หรือไม่สามารถหาผู้อื่นมาร่วมจัดการ ความเสี่ยงได้ แต่ความเสี่ยงดังกล่าวยังอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ผู้บริหารควรเลือกหลีกเลี่ยง ความเสี่ยงด้วยการหยุดดำเนินงานหรือกิจกรรมนั้นๆ หรือเปลี่ยนวัตถุประสงค์ของงานหรือกิจกรรมนั้นไป เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงอย่างใดก็ตาม การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง ต้องคำนึงถึงต้นทุนค่าเสียโอกาสที่จะเกิดขึ้นจากการหยุดดำเนินงานหรือกิจกรรมนั้นด้วย

๓.๒ การร่วมจัดการความเสี่ยง คือ การหาผู้อื่นมาร่วมจัดการความเสี่ยง หรือโอน (Transfer) ความเสี่ยงขององค์กรไปให้ผู้อื่นร่วมรับผิดชอบด้วย องค์กรอาจจะเผชิญกับความเสี่ยงที่ไม่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการความเสี่ยงด้วยตนเอง หรือต้นทุนในการจัดการความเสี่ยงด้วยตนเองสูงกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับ ผู้บริหารควรโอนความเสี่ยงไปให้ผู้อื่นร่วมรับผิดชอบ เช่น การทำประกันภัย เพื่อให้บริษัทประกันภัยร่วมรับผิดชอบในผลกระทบที่จะเกิดขึ้น หรือการจ้างให้บุคคลภายนอกดำเนินกิจกรรมหรืองานบางอย่างแทน (Outsource)

๓.๓ การลดความเสี่ยง คือ การดำเนินการเพื่อลดโอกาสที่จะเกิด หรือลดผลกระทบของความเสี่ยง องค์กรอาจจะเผชิญกับความเสี่ยงบางตัว ที่องค์กรมีความสามารถหรือความเชี่ยวชาญในการลดความเสี่ยงด้วยตนเอง กล่าวคือ มีแนวทางในการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์เกิดขึ้น หรือมีวิธีลดผลกระทบของเหตุการณ์ได้ โดยต้นทุนในการดำเนินการอยู่ในระดับที่เหมาะสม ผู้บริหารจึงเลือกดำเนินการลดความเสี่ยงเอง เช่น การทำสัญญาล่วงหน้ากับ Supplier เพื่อลดโอกาสที่ต้นทุนสินค้าเพิ่มขึ้น, การมีแหล่งสำรองพลังงาน เพื่อลดผลกระทบต่อสายการผลิต กรณีไฟฟ้ากระแสหลักขัดข้อง

๓.๔ การยอมรับความเสี่ยง คือ การไม่ดำเนินการใดๆ กับความเสี่ยง เนื่องจากความเสี่ยงนั้นอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ คือ มีโอกาสที่เกิดไม่บ่อย หรือมีผลกระทบไม่สูง องค์กรอาจจะเผชิญกับความเสี่ยงบางตัว ที่มีโอกาสที่จะเกิดไม่บ่อย หรือหากเกิดขึ้นแล้วไม่ส่งผลกระทบต่อองค์กรมากนัก ผู้บริหารจึงยอมรับความเสี่ยงดังกล่าว คือ ไม่ดำเนินการใดๆ อย่างไรก็ตามองค์กรต้องติดตามประเมินผลว่า ความเสี่ยงดังกล่าวยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ หรือว่ามีโอกาสที่จะเกิดเพิ่มขึ้นหรือมีระดับผลกระทบเพิ่มขึ้นเกินระดับที่ยอมรับได้หรือไม่ เพราะถ้าความเสี่ยงเพิ่มขึ้นเกินระดับที่ยอมรับได้ ผู้บริหารต้องพิจารณาหาวิธีตอบสนองความเสี่ยงด้วยวิธีอื่นต่อไป

การพิจารณาว่าจะเลือกตอบสนองความเสี่ยงด้วยวิธีใด สิ่งที่ควรคำนึงมากที่สุด คือ ต้นทุนที่จะใช้ในการดำเนินการและผลประโยชน์ที่จะได้รับ เมื่อเลือกวิธีการตอบสนองความเสี่ยงได้แล้ว ควรจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงโดยละเอียด โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของแผน เป้าหมายตามยุทธศาสตร์ขององค์กร ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ระยะเวลาดำเนินการ ผู้รับผิดชอบ และผลที่คาดว่าจะได้รับ

๔. การติดตามประเมินผล (Monitoring)

การติดตามประเมินผล (Monitoring) หมายถึง กระบวนการติดตามและประเมินผลการบริหารความเสี่ยงเพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการบริหารความเสี่ยงขององค์กรที่กำหนดไว้มีความเพียงพอเหมาะสม มีการนำไปปฏิบัติจริง และการตอบสนองความเสี่ยงหรือการจัดการความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ โดยการติดตามประเมินผลแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๔.๑ การติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าการตอบสนองความเสี่ยงหรือการจัดการความเสี่ยงมีความเพียงพอ เหมาะสม และมีประสิทธิภาพสามารถลดความเสี่ยงลงสู่ระดับที่ยอมรับได้ ตลอดจนได้รับการออกแบบให้เป็นส่วนเดียวกับการดำเนินงานด้านต่างๆ ตามปกติขององค์กร และมีการปฏิบัติตามจริงอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ดังนั้นองค์กรต้องมีการติดตามประเมินผลการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ครอบคลุมทุกกิจกรรมการดำเนินงานขององค์กร เพื่อให้เกิดการตอบสนองความเสี่ยงหรือการจัดการความเสี่ยงได้อย่างรวดเร็ว ทันการณ์

๔.๒ การติดตามประเมินผลเป็นรายครั้ง คือ การติดตามประเมินผลครั้งคราวตามระยะเวลาที่กำหนดไว้เพื่อให้ทราบถึงความเพียงพอ เหมาะสม และประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยง ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งตามที่กำหนดไว้ ขอบเขตและความถี่ในการประเมินขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการติดตามประเมินผลเป็นรายครั้งสามารถดำเนินการได้ ดังนี้

๔.๒.๑ การติดตามประเมินผลด้วยตนเอง เป็นกระบวนการติดตามประเมินผลเพื่อการปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงด้วยการกำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานเป็นเจ้าของความเสี่ยง (Risk Owner) หรือผู้มีความชำนาญในงาน กระบวนการ หรือกิจกรรมนั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล โดยกำหนดให้กลุ่มผู้ปฏิบัติงานหรือผู้มีความเชี่ยวชาญนั้นๆ ร่วมกันติดตามประเมินผลการบริหารความเสี่ยง และค้นหาความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยงของงาน กระบวนการ หรือกิจกรรม ในความรับผิดชอบ เพื่อพิจารณาหาแนวทางในการตอบสนองความเสี่ยงให้มีความเหมาะสม และประสิทธิภาพมากขึ้น

๔.๒.๒ การติดตามประเมินผลอย่างเป็นอิสระ เป็นกระบวนการติดตามประเมินผลโดยผู้ที่ไม่มีส่วนได้เสียหรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับการดำเนินงานตามงาน กระบวนการ และกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการติดตามประเมินผลจะเป็นไปตามความเป็นจริง ถูกต้อง ครบถ้วน และไม่มีอคติ การติดตามประเมินผลอย่างเป็นอิสระอาจกระทำโดยผู้ตรวจสอบจากภายในและภายนอก และ/หรือที่ปรึกษาภายนอก ตลอดจนคณะกรรมการหรือคณะทำงานที่ตั้งขึ้นมาอย่างเป็นอิสระเพื่อให้การติดตามประเมินผลเป็นไปอย่างเที่ยงธรรมมากขึ้น การติดตามประเมินผลการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นอิสระควรจะเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมและสนับสนุนการติดตามประเมินผลด้วยตนเอง

การติดตามผลเพื่อให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าองค์กรมีการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างเป็นระบบเหมาะสม และมีการนำไปปฏิบัติจริง

การประเมินผลเพื่อให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าองค์กรมีการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่าง เพียงพอ และมีประสิทธิภาพ การตอบสนองความเสี่ยง(Risk Response) ด้วยมาตรการหรือกลไกการควบคุมความเสี่ยง (Control Activity) ที่ดำเนินการสามารถลดและควบคุมความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้จริงและอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ หรือต้องปรับปรุงหรือหามาตรการหรือตัวควบคุมอื่นเพิ่มเติม เพื่อให้ความเสี่ยงที่ยังเหลืออยู่หลังมีการจัดการความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และให้องค์กรมีการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอจนกลายเป็นวัฒนธรรมในการดำเนินงานขององค์กร

โดยการติดตามประเมินผลการจัดการความเสี่ยงตามแผนการบริหารความเสี่ยง โดยวิเคราะห์และประเมินผลการจัดการความเสี่ยงตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการบริหารความเสี่ยงว่าดำเนินการแล้วเสร็จตามกำหนด มีความเพียงพอ มีประสิทธิผลหรือไม่ หากองค์กรพบว่าได้ดำเนินการจัดการความเสี่ยงแล้วยังมีความเสี่ยงที่ไม่อาจยอมรับได้เหลืออยู่ ควรพิจารณาต่อไปว่า เป็นความเสี่ยงที่อยู่ในระดับใด และจะมีวิธีการจัดการความเสี่ยงนั้นอย่างไร จากนั้นจึงเสนอต่อผู้บริหารเพื่อทราบและพิจารณาสั่งการ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ทั้งนี้ การบริหารความเสี่ยงจะเกิดผลสำเร็จได้ต้องได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจังจากผู้บริหารทุกระดับ

สรุปขั้นตอน การบริหารจัดการความเสี่ยง ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

วิธีการจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับโครงการหรือกิจกรรมที่อยู่ในแผนพัฒนาฯ, แผนดำเนินงาน ในงบประมาณรายจ่าย ซึ่งแผนที่เกิดจากความต้องการของประชาชนเพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละองค์กร

เจ้าของโครงการ/กิจกรรมทุกคน มีหน้าที่ต้องจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงของโครงการ/กิจกรรม ของตนเอง เพื่อนำส่งในภาพรวมของสำนัก/กอง ให้เลขานุการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร (ว.๒๓ ข้อ ๔ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของบุคคลที่รับผิดชอบจัดทำยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาของหน่วยงาน) ได้รวบรวม แล้วนำส่งให้หน่วยตรวจสอบภายในประเมินสอบทาน (หน่วยตรวจสอบประเมินรอบแรก) ว่าแผนบริหารความเสี่ยงที่ แต่ละสำนัก/กอง ที่จัดทำขึ้นมีความเพียงพอเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนบริหาร ความเสี่ยงกับทุก สำนัก/กอง หากจัดทำไม่ถูกต้องหรือไม่เพียงพอเหมาะสมตามความเห็นของ หน่วยตรวจสอบภายใน แล้วนำส่งแบบ บส.๔ ให้เลขานุการฯ นำรายงานของผู้ตรวจสอบภายในไปเป็น องค์ประกอบในการพิจารณา ตัดสินใจสำหรับคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร ซึ่งในการพิจารณาอนุมัติ หรือสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการนั้น ต้องดำเนินการให้เรียบร้อยก่อนนำโครงการ เข้าแผนพัฒนาและจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี (ก่อนเสนอร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปี)

๑. จัดทำ คำสั่งขององค์กร เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

- มีนายก อบต. หรือ ปลัด	เป็นประธานกรรมการ
- มีรองปลัด	เป็นรองประธานกรรมการ
- ผอ. สำนัก/กอง	เป็นกรรมการ
- นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	เป็นเลขานุการ

๒. จัดทำคู่มือฯ และนโยบายบริหารจัดการความเสี่ยง ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

ทำบันทึกแจ้งเวียน นโยบายบริหารจัดการความเสี่ยง ทุกสำนัก/กอง และติดประกาศ ๓๐ วัน เพื่อกำหนด กรอบและนโยบายในการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

๓. จัดทำคำสั่งของ สำนัก/กอง เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยง ของสำนัก/กอง.....

- ผอ. สำนัก/กอง	เป็นประธาน
- หัวหน้าฝ่าย	เป็นกรรมการ
- ข้าราชการ/พนักงาน (ตำแหน่งใด/ตำแหน่งหนึ่ง)	เป็นเลขานุการ

๔. แบบ บส.๑ กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์/ข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ/อื่นๆ

โดยจัดทำแบบ บส.๑ กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์/ข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ/อื่นๆ โดยนำทุกโครงการกิจกรรมของ สำนัก/กอง มาเขียนขั้นตอนการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรม ระบุงบประมาณ วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด เป้าหมาย เพื่อประเมินความเสี่ยงในการดำเนินงานตามโครงการ ขั้นตอนที่ประเมินแล้วมีระดับ ความรุนแรง ๑๐ - ๒๕ให้นำมาจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงใน แบบ บส.๑ (โครงการ กิจกรรมที่มีระดับความ รุนแรง ๕ - ๙ นำมาจัดทำควบคุมภายใน ของ สำนัก/กอง)

คำอธิบายแบบกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์/ข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ/อื่นๆ ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ อปท.
- (๒) ปีงบประมาณในการบริหารจัดการความเสี่ยง
- (๓) รหัสความเสี่ยงตามลำดับจำนวนความเสี่ยงโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ
- (๔) ยุทธศาสตร์ที่รับผิดชอบโดย ระบุโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท.ที่จัดทำขึ้นเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ใด หรือภารกิจใดของ อปท.
- (๕) โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่สำคัญต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ตามยุทธศาสตร์/ภารกิจ อปท. (โดยระบุโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ทั้งหมด หรือโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่มีความเสี่ยงหรือโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจอปท. ที่มีความเสี่ยงสูงตามนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น)
- (๖) จำนวนเงินงบประมาณโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ตาม (๕) (ถ้ามี)
- (๗) วัตถุประสงค์ ตามโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ตาม (๕)
- (๘) ตัวชี้วัดของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ตาม (๕)
- (๙) เป้าหมายที่ต้องการสูงสุดของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท.
- (๑๐) ลายมือชื่อผู้บริหารท้องถิ่น
- (๑๑) ตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น
- (๑๒) วันเดือนปีที่ ลงนาม

ชื่อหน่วยงาน(๑).....
กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์/ข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ /อื่นๆ (ถ้ามี)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.(๒).....

(๓) รหัส ความเสี่ยง	(๔) ยุทธศาสตร์ที่รับผิดชอบ	(๕) โครงการ/กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	(๖) งบประมาณ (บาท)	(๗) วัตถุประสงค์	(๘) ตัวชี้วัด	(๙) เป้าหมาย

ลายมือชื่อ.....(๑๐).....
ตำแหน่ง(๑๑).....
วันที่.....เดือน.....(๑๒).....พ.ศ.

๕. แบบ บส. ๒ การวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง

นำส่งให้ แบบ บส.๒ แบบการวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง ให้คณะกรรมการ ความเสี่ยงระดับ สำนัก/กอง พิจารณาและรวบรวมส่งให้เลขานุการระดับองค์กร เพื่อพิจารณาว่าแผนที่แต่ละ สำนัก /กอง กำหนดไว้ในแต่ละโครงการ/กิจกรรม นั้น หากเกิดความเสี่ยงขึ้นในการดำเนินงานจะสามารถนำแผนบริหาร ความเสี่ยงนั้น มาแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริงหรือไม่อย่างไร ซึ่งหากคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร พิจารณาแล้ว เห็นว่าไม่สามารถแก้ปัญหาได้จริงเขียนแผนบริหารความเสี่ยงมาไม่เหมาะสมคณะกรรมการบริหารความ เสี่ยงระดับองค์กรจะเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการบริหารจัดการความเสี่ยง (มี ๔ กลยุทธ์) เช่น เลือกกลยุทธ์หลีกเลี่ยง เลิกไม่อนุมัติงบประมาณให้โครงการ/กิจกรรมนั้น จึงไม่สามารถนำโครงการ/กิจกรรมของสำนัก/กองนั้นๆ เข้าแผนพัฒนา/แผนดำเนินงานในงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้นได้ ส่วนโครงการ/กิจกรรมของสำนัก/กอง อื่นๆ ที่มีแผนบริหารความเสี่ยงที่ดี ก็ย่อมมีโอกาสได้รับการอนุมัติงบประมาณให้นำโครงการกิจกรรมนั้น เข้าไปดำเนินงาน ในงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณใหม่ต่อไป

คำอธิบายแบบการวิเคราะห์ โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ อปท.
- (๒) งบประมาณในการบริหารจัดการความเสี่ยง
- (๓) รหัสความเสี่ยงตามลำดับจำนวนความเสี่ยง โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท.โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส.๑ (๓)
- (๔) โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่สำคัญต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ตามยุทธศาสตร์/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. ๑ (๕)
- (๕) วัตถุประสงค์ ตามโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. ๑ (๗)
- (๖) ผู้รับผิดชอบ (บุคคลหรือหน่วยงาน หรือบุคคลและหน่วยงาน)
- (๗) ความเสี่ยงที่มี ผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท.
- (๘) ประเภทความเสี่ยง ประกอบด้วย ๖ ประเภท ดังนี้
 ๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategy Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ที่ไม่เหมาะสม หรือความ เสี่ยงเกิดจากการนำกลยุทธ์ไปใช้ไม่ถูกต้อง
 ๒. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risks) คือ ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงิน เช่น ความเสี่ยงเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงิน ไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการรับเงินไม่ถูกต้อง ความเสี่ยงในการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลัง รวมถึงความเสี่ยงด้านการทุจริตทางการเงิน เป็นต้น
 ๓. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operation Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ
 ๔. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Legal Risks) คือ ความเสี่ยงที่หน่วยงานไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ ประกาศ มติคณะรัฐมนตรีรวมถึงกฎ/นโยบาย/คู่มือ/แนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยงาน
 ๕. ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology Risks) คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากเทคโนโลยีสารสนเทศ
 ๖. ความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือขององค์กร (Reputational Risks) คือ ความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียง ความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือขององค์กร

(๙) ระบุคะแนนโอกาสที่จะเกิดความเป็นไปได้หรือความถี่ที่จะเกิดความเสี่ยงตามเกณฑ์ประเมินที่
อปท. กำหนด (โดยอาจกำหนดเป็น ๓ ช่วงคะแนน

สูง ปานกลาง ต่ำ หรือ ๕ ช่วงคะแนน สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด)

(๑๐) ระบุคะแนนผลกระทบต่อโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท.ตามเกณฑ์ประเมินที่ อปท.กำหนด
(โดยอาจกำหนดเป็น ๓ ช่วงคะแนน สูง ปานกลาง ต่ำ หรือ ๕ ช่วงคะแนน สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด)

(๑๑) คะแนนระดับความเสี่ยงที่ได้จากคะแนนการประเมินโอกาส (๙) คูณ คะแนนผลกระทบต่อโครงการ/
กิจกรรม/ภารกิจ อปท. (๑๐) และนำคะแนนมาจัดระดับความเสี่ยงตามที่ฝ่ายบริหาร กำหนด (โดยอาจกำหนดผล
ช่วงคะแนนเป็น ๓ ระดับ สูง ปานกลาง ต่ำ)

(๑๒) วิธีการตอบสนองความเสี่ยง โดยการตัดสินใจเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยงวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือหลายวิธี
โดยคำนึงถึงต้นทุนกับประโยชน์ที่ได้รับเพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการตอบสนองความเสี่ยง
ประกอบด้วย

๑. ปฏิเสธความเสี่ยงโดยไม่ดำเนินงานในกิจกรรมที่มีความเสี่ยง ได้แก่ กิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง/
หน่วยงานไม่สามารถยอมรับ ความเสี่ยงนั้นได้/ไม่ดำเนินงานในกิจกรรมนั้น

๒. การลดโอกาสของความเสี่ยง เช่น ลดโอกาสของความเสี่ยงการทุจริตด้านการเงิน

๓. การลดผลกระทบของความเสี่ยง เช่น การทำประกัน/การใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยง
ทางการเงิน

๔. การโอนความเสี่ยง อาจเลือกใช้วิธีการถ่ายโอนความเสี่ยงที่ไม่สามารถดำเนินการเองได้/
ไม่สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้ ได้แก่ การให้ภาคเอกชนดำเนินการ

๕. ยอมรับความเสี่ยงโดยไม่ดำเนินการจัดการความเสี่ยง เนื่องจากความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

๖. ใช้มาตรการการเฝ้าระวัง โดยกำหนดข้อมูลที่ต้องมีการเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ การแจ้งเตือน/
การดำเนินการเมื่อเหตุการณ์ เกิดขึ้น

๗. การทำแผนฉุกเฉิน เป็นการระบุขั้นตอนเมื่อเกิดเหตุการณ์ ความเสี่ยงขึ้น โดยระบุบุคคลและ
วิธีการดำเนินการที่ ชัดเจน

๘. การส่งเสริมหรือผลักดันเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น เมื่อเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นส่งผลกระทบ
เชิงบวกกับองค์กร

(๑๓) ลายมือชื่อผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๔) ตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๕) วันเดือนปีที่ ลงนาม

ชื่อหน่วยงาน(๑).....
 การวิเคราะห์ โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง
 ประจำปี งบประมาณ พ.ศ.(๒).....

(๓) รหัส ความเสี่ยง	(๔) โครงการ/ กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	(๕) วัตถุประสงค์	(๖) ผู้รับผิดชอบ	(๗) ความเสี่ยง	(๘) ประเภท ความเสี่ยง	(๙) คะแนน โอกาส	(๑๐) คะแนน ผลกระทบ	(๑๑) คะแนนระดับ ความเสี่ยง (๙) x (๑๐)	(๑๒) วิธี การ ตอบสนอง ความเสี่ยง

ลายมือชื่อ.....(๑๓).....
 ตำแหน่ง(๑๔).....
 วันที่.....เดือน.....(๑๕).....พ.ศ.

๖. แบบ บส. ๓ แบบรายงานรายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

เมื่อทุกสำนัก/กอง ที่มีแผนบริหารความเสี่ยงที่ดี และได้รับอนุมัติงบประมาณให้นำโครงการ/กิจกรรมเข้าสู่งบประมาณรายจ่ายประจำปี และอนุมัติมาเป็นแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ เรียบร้อยแล้ว ถึงรอบระยะเวลาการดำเนินงานก็นำแผนบริหารความเสี่ยงที่กำหนดไว้มาบริหารจัดการในการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมให้ครอบคลุมครบถ้วน ตามที่กำหนดหากไม่ครอบคลุม ก็ให้ดำเนินการทบทวนปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงให้เป็นปัจจุบันและรายงานตาม บส.๓ แบบรายงานรายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง โดยทุกสำนัก/กอง ต้องนำส่ง บส.๓ แบบรายงานรายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง ให้เลขานุการองค์กร ภายในระยะเวลาที่กำหนด เมื่อครบถ้วนแล้ว เลขานุการระดับองค์กรให้รวบรวมส่งให้หน่วยตรวจสอบภายใน ดำเนินการตรวจประเมินความเพียงพอของการบริหารจัดการความเสี่ยงของทุกสำนัก/กอง ว่าถูกต้อง ครบถ้วน ครอบคลุมตามแผนบริหารความเสี่ยง หรือมีการปรับปรุงแผนบริหารความเสี่ยงถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด หรือไม่อย่างไร พร้อมออกแบบรายงานการตรวจประเมินของผู้ตรวจสอบภายในตาม แบบ บส.๔ รายงานการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง (หน่วยตรวจสอบประเมิน รอบ ๓ เดือน, รอบ ๖ เดือน, รอบ ๑๒ เดือน)

คำอธิบายแบบรายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง ดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อ อปท.
- (๒) ปีงบประมาณในการบริหารจัดการความเสี่ยง
- (๓) รหัสความเสี่ยงตามลำดับจำนวนความเสี่ยงของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจากแบบ บส. ๒ (๓)
- (๔) โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่มี ความเสี่ยงต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ตามยุทธศาสตร์/ภารกิจ อปท.โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. ๒ (๔)
- (๕) ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. ๒ (๗)
- (๖) วิธีการตอบสนองความเสี่ยง โดยนำข้อมูลมาจากแบบ บส. ๒ (๑๒)
- (๗) ผู้รับผิดชอบ โดยนำข้อมูลมาจากแบบ บส. ๒ (๖)
- (๘) วิธีการจัดการความเสี่ยง โดยระบุแนวทางการดำเนินงาน/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/วิธีการดำเนินงาน ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการที่กำหนดเพื่อให้ ความเสี่ยงลดลงหรืออยู่ในระดับที่ ยอมรับได้
- (๙) ตัวชี้วัดของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่มีความเสี่ยง โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. ๑ (๘)
- (๑๐) ระยะเวลาดำเนินการโดยระบุ ช่วงระยะเวลาในการดำเนินการจัดการความเสี่ยง
- (๑๑) วิธีการติดตาม และการรายงานให้ผู้บริหารทราบ เช่น การประชุม ฯลฯ
- (๑๒) ลายมือชื่อผู้บริหารท้องถิ่น
- (๑๓) ตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น
- (๑๔) วันเดือนปีที่ ลงนาม

ชื่อหน่วยงาน(๑).....

รายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.(๒).....

(๓) รหัส ความเสี่ยง	(๔) โครงการ/ กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	(๕) ความเสี่ยง	(๖) วิธีการ ตอบสนอง ความเสี่ยง	(๗) ผู้รับผิดชอบ	(๘) วิธีการจัดการ ความเสี่ยง	(๙) ตัวชี้วัด	(๑๐) ระยะเวลา ดำเนินการ	(๑๑) วิธีการติดตาม และการรายงาน

ลายมือชื่อ.....(๑๒).....

ตำแหน่ง(๑๓).....

วันที่.....เดือน.....(๑๔).....พ.ศ.

๗. แบบ บส. ๔ รายงานการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง

แบบ บส. ๔ รายงานการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง เป็นแบบรายงานการตรวจประเมินของผู้ตรวจสอบภายในตาม แบบ บส.๔ รายงานการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง (หน่วยตรวจสอบประเมินรอบ ๓ เดือน, รอบ ๖ เดือน, รอบ ๑๒ เดือน) บอกถึงวิธีการจัดการความเสี่ยง ผลลัพธ์การดำเนินการจัดการความเสี่ยง ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการแก้ปัญหา

คำอธิบายแบบรายงานการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ อปท.

(๒) ปีงบประมาณในการบริหารจัดการความเสี่ยง

(๓) รหัสความเสี่ยงตามลำดับจำนวนความเสี่ยงของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท.โดยนำข้อมูลมาจากแบบ บส. ๓ (๓)

(๔) โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. ที่มีความเสี่ยงต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ตามยุทธศาสตร์/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. ๓ (๔)

(๕) วิธีการจัดการความเสี่ยงโดยระบุ แนวทางการดำเนินงาน/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/วิธีการดำเนินงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการที่กำหนด เพื่อให้ความเสี่ยงลดลงหรืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. ๓ (๘)

(๖) ระยะเวลาดำเนินการ โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. ๓ (๑๐)

(๗) ผู้รับผิดชอบ โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. ๓ (๗)

๘. แบบ บส. ๕ รายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง

แบบรายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง เป็นวิธีการในการจัดการความเสี่ยงในปัดไป เพื่อควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เป็นแบบรายงานที่แสดงผลการดำเนินการจัดการความเสี่ยง (สรุปเป็นภาพรวม) ถึงความเสี่ยงที่ควบคุมได้ ความเสี่ยงที่ควบคุมไม่ได้ หรืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้/ไม่ได้ เพื่อใช้เป็นแนวทาง และเป็นมาตรฐานในการจัดการความเสี่ยงให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คำอธิบายแบบรายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ อปท.

(๒) ปีงบประมาณในการบริหารจัดการความเสี่ยง

(๓) รหัสความเสี่ยงตามลำดับจำนวนความเสี่ยงของโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. ๔

(๔) โครงการ/กิจกรรม /ภารกิจ อปท. ที่มี ความเสี่ยงต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ตามยุทธศาสตร์/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. ๔ (๔)

(๕) ความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. ๓ (๕)

(๖) คะแนนระดับความเสี่ยง ก่อนการดำเนินการจัดการความเสี่ยง โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (๑) ผลกระทบต่อโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. (๒) และคะแนนระดับความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินก่อนดำเนินการจัดการความเสี่ยง โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. ๒ (๙) (๑๐) (๑๑)

(๗) วิธีการจัดการความเสี่ยงโดยระบุ /แนวทางการดำเนินงาน/ขั้นตอนการปฏิบัติงาน/วิธีการดำเนินงานตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหนังสือสั่งการที่กำหนด เพื่อให้ความเสี่ยงลดลงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยนำข้อมูลมาจาก แบบ บส. ๔ (๕)

(๘) ผลการดำเนินการจัดการความเสี่ยง (สรุปเป็นภาพรวม)

(๙) คะแนนระดับความเสี่ยงภายหลังการดำเนินการจัดการความเสี่ยง โดย ระบุ คะแนน โอกาสที่ จะเกิดความเป็นไปได้หรือความถี่ที่จะเกิดความเสี่ยง ตามเกณฑ์ประเมินที่ อปท. กำหนด (โดยอาจกำหนดเป็น ๓ ช่วงคะแนน สูง ปานกลาง ต่ำ หรือ ๕ ช่วงคะแนน สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด) (๑) ระบุ คะแนน ผลกระทบต่อโครงการ/กิจกรรม /ภารกิจ อปท. ตามเกณฑ์ประเมินที่ อปท. กำหนด (โดยอาจกำหนดเป็น ๓ ช่วงคะแนน สูง ปานกลาง ต่ำ หรือ ๕ ช่วงคะแนน สูงมาก สูง ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด) (๒) โดยนำคะแนนระดับความเสี่ยงที่ได้จากคะแนนการประเมินโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (๑) คูณคะแนนผลกระทบต่อโครงการ/กิจกรรม/ภารกิจ อปท. (๒) และนำคะแนนมาจัดระดับความเสี่ยงตามที่ ฝ่ายบริหารกำหนด (โดยอาจกำหนดผลช่วงคะแนนเป็น ๓ ระดับ สูง ปานกลาง ต่ำ) (๓)

(๑๐) การเปลี่ยนแปลงระดับความเสี่ยงโดยการเปรียบเทียบก่อนดำเนินการและภายหลังดำเนินการจัดการความเสี่ยงลดลงหรือไม่ ลดลง

(๑๑) ความเสี่ยงคงเหลือหรือเกิดขึ้นใหม่ภายหลังจากดำเนินการจัดการความเสี่ยง

(๑๒) สรุปความเสี่ยงที่ ควบคุมได้ /ควบคุมไม่ได้ หรืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้ /ไม่ได้

(๑๓) แนวทาง/มาตรการจัดการความเสี่ยง/วิธีการดำเนินการสำหรับในปีถัดไป เพื่อควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

(๑๔) ลายมือชื่อผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๕) ตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น

(๑๖) วันเดือนปีที่รายงาน

๙. เลขานุการระดับองค์กร

ทำหนังสือส่งเสนอหัวหน้าหน่วยงานลงนามและจัดส่งให้ อำเภอ หรือ ท้องถิ่นจังหวัด ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ (ควรส่งพร้อมรายงานผลควบคุมภายใน)

แบบฟอร์มที่ใช้ในการจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

ระดับส่วนงานย่อย ประกอบด้วย

- ตัวอย่าง แบบวิเคราะห์การบริหารจัดการความเสี่ยง
- แบบ ๑ แบบพิจารณาคัดเลือกโครงการ
- แบบ ๒ ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและระดับผลกระทบของความเสี่ยง
- แบบ บส. ๑ กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา
- แบบ บส. ๒ การวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง
- แบบ บส. ๓ รายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง
- แบบ บส. ๔ รายงานการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง
- แบบ บส. ๕ รายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง

ระดับองค์กร ประกอบด้วย

- แบบ บส. ๑ กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา
- แบบ บส. ๒ การวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง
- แบบ บส. ๓ รายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง
- แบบ บส. ๔ รายงานการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง
- แบบ บส. ๕ รายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง

(ตัวอย่าง) แบบวิเคราะห์การบริหารจัดการความเสี่ยง

ลำดับ	ปัจจัยเสี่ยง	ความเสี่ยงด้าน			
		กลยุทธ์	การดำเนินงาน	การเงิน	กฎหมาย /ระเบียบ
๑	ปัจจัยภายนอก <u>๑.๑ ผู้รับบริการและมีส่วนได้เสียภายในองค์กร</u> ๑. ความร่วมมือและผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กร ๒. ประชาชนส่วนใหญ่ขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ของ อบต.นป ๓. ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องไม่ศึกษาระเบียบวิธีการดำเนินงานก่อนเข้าปฏิบัติงาน <u>๑.๒ ด้านการเมือง กฎหมาย และนโยบาย</u> ๑. การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและนโยบายรัฐบาล ๒. การแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง <u>๑.๓ สภาพเศรษฐกิจ</u> ๑. ปัญหาการว่างงาน ๒. สภาพเศรษฐกิจภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง <u>๑.๔ สภาพแวดล้อม</u> ๑. สภาพดิน ฟ้า อากาศ มีความแปรปรวน ๒. ปัญหามลพิษ ทางน้ำ อากาศ ๓. ปัญหาขยะ <u>๑.๕ สภาพสังคม</u> ๑. ความเชื่อทางศาสนา วัฒนธรรม และวิถีชีวิตทำให้ภาคประชาชนขาดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและมีส่วนร่วมดำเนินการ ๒. สถานการณ์ปัญหาที่มีความซับซ้อน นำไปสู่ภาคปฏิบัติ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของภาคประชาชนในพื้นที่ได้อย่างครบถ้วน	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓			

(ตัวอย่าง) แบบวิเคราะห์การบริหารจัดการความเสี่ยง (ต่อ)

ลำดับ	ปัจจัยเสี่ยง	ความเสี่ยงด้าน			
		กลยุทธ์	การดำเนินงาน	การเงิน	กฎหมาย/ระเบียบ
๑	<u>ปัจจัยภายนอก (ต่อ)</u> <u>๑.๖ เทคโนโลยี</u> ๑. เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลง อยู่ตลอดเวลาทำให้เทคโนโลยีองค์กรล้าสมัยอย่างรวดเร็ว ๒. การเข้าถึงการเปลี่ยนแปลงข้อมูล โดยไม่ได้รับอนุญาต	✓ ✓			
๒	<u>ปัจจัยภายใน</u> <u>๒.๑ โครงสร้าง กลยุทธ์ และการวางแผนองค์กร</u> ๑. ขาดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในการวางแผน ๒. การจัดทำแผนขาดความชัดเจน ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ๓. แผนงาน/โครงการ ไม่สอดคล้องกับนโยบายขององค์กรเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงนโยบาย ๔. แผนงานและโครงการไม่ตอบสนองกับความต้องการของผู้รับบริการอย่างแท้จริง ๕. การกำหนดกลยุทธ์และนโยบายขององค์กรไม่ครอบคลุมทำให้ไม่ทราบปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย ๖. ผู้รับผิดชอบโครงการยังขาดทักษะที่จำเป็นในการสรุปและประเมินผลการดำเนินการ ๗. การดำเนินงานไม่สำเร็จตามแผนที่กำหนด <u>๒.๒ ระบบและกระบวนการทำงาน</u> <u>๒.๒.๑ ระบบการทำงาน</u> ๑. การปฏิบัติงานไม่ดำเนินการตามขั้นตอน ๒. ไม่มีคู่มือเป็นกรอบในการดำเนินงาน ๓. มีขั้นตอนการปฏิบัติงานมากเกินไปไม่ลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน (ต่อ)	✓ ✓ ✓ ✓ ✓	✓ ✓ ✓		

(ตัวอย่าง) แบบวิเคราะห์การบริหารจัดการความเสี่ยง (ต่อ)

[illegible]

(ตัวอย่าง) แบบวิเคราะห์การบริหารจัดการความเสี่ยง (ต่อ)

ลำดับ	ปัจจัยเสี่ยง	ความเสี่ยงด้าน			
		กลยุทธ์	การดำเนินงาน	การเงิน	กฎหมาย /ระเบียบ
๒	ปัจจัยภายใน (ต่อ) <u>๒.๒ ระบบและกระบวนการทำงาน (ต่อ)</u> <u>๒.๒.๓ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน</u> ๑. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ✓ ๒. การเชื่อมโยงระบบเครือข่ายขาดประสิทธิภาพ ✓ ๓. ระบบคอมพิวเตอร์เครือข่ายไม่สามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง ✓ ๔. ขาดการกำกับ ควบคุม การนำซอฟต์แวร์ มาใช้ และไม่มีลิขสิทธิ์ ✓ ๕. ความชำรุดของเครื่องมือต่างๆ ✓ ๖. ไม่มีการชี้แจงแนวทางการปฏิบัติให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบและให้ความร่วมมืออย่างเพียงพอ ✓ ๗. การกระทำผิดตามพระราชบัญญัติการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่เจตนา ✓ <u>๒.๒.๔ ความปลอดภัยในการทำงาน</u> ๑. การปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงภัย ✓ ๒. ขาดความเข้มงวดในการรักษาความปลอดภัยของอาคารและสถานที่ ✓ <u>๒.๓ รูปแบบในการบริหารและการดำเนินงาน</u> ๑. ขาดการมอบหมายผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ✓ ๒. มีการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการแปลงนโยบายและแนวทาง/แผนการปฏิบัติงาน ✓ ๓. การตอบสนองต่อการพัฒนาระบบข้าราชการยังไม่มุ่งมั่นในเชิงผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง ✓ ๔. ขาดการมีส่วนร่วมจากผู้บริหารระดับกลาง ✓				

(ตัวอย่าง) แบบวิเคราะห์การบริหารจัดการความเสี่ยง (ต่อ)

ลำดับ	ปัจจัยเสี่ยง	ความเสี่ยงด้าน			
		กลยุทธ์	การดำเนินงาน	การเงิน	กฎหมาย / ระเบียบ
๒	<u>ปัจจัยภายใน (ต่อ)</u> <u>๒.๓ รูปแบบในการบริหารและการดำเนินงาน (ต่อ)</u> ๕. ขาดความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงาน ๖. ผู้บริหารที่เป็นคณะกรรมการบางส่วนไม่ได้เข้าประชุมด้วยตนเอง ๗. การทำงานขาดการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน <u>๒.๔ บุคลากรขององค์กร</u> ๑. บุคลากรขาดแรงจูงใจในการทำงาน ๒. บุคลากรขาดการพัฒนาตนเอง ๓. การตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริหารบางแห่งล่าช้า เนื่องจากบุคลากรไม่เพียงพอ ๔. ผู้ปฏิบัติงานไม่ดำเนินการตามคู่มือการปฏิบัติงาน และขาดการควบคุมกำกับดูแลจากผู้รับผิดชอบ ๕. บุคลากรขาดความเข้าใจในวัตถุประสงค์แนวทางในการดำเนินงาน ๖. ผู้รับผิดชอบไม่มีการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของรายงานผลการปฏิบัติงาน ๗. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานแทน ไม่มีความชำนาญในการตรวจสอบเอกสาร ๘. เจ้าหน้าที่สรุปเรื่องที่เสนอผู้มีอำนาจสั่งการล่าช้า ๙. เจ้าหน้าที่ขาดความรู้เกี่ยวกับงาน/โครงการ ที่นำมาคัดเลือกเพื่อบรรจุในงบประมาณ ๑๐. ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ	✓	✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓		✓

(ตัวอย่าง) แบบวิเคราะห์การบริหารจัดการความเสี่ยง (ต่อ)

ลำดับ	ปัจจัยเสี่ยง	ความเสี่ยงด้าน			
		กลยุทธ์	การดำเนินงาน	การเงิน	กฎหมาย / ระเบียบ
๒	ปัจจัยภายใน (ต่อ) <u>๒.๕ การจัดการความรู้ ความสามารถ และทักษะองค์กร</u> ๑. ผลงานวิจัยไม่ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม ๒. ขาดการถ่ายทอดความรู้ระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้วยกัน ๓. บุคลากรแต่ละระดับขาดทักษะความรู้ประสบการณ์ ๔. การกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมไม่สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนา ๕. กระบวนการวิจัยใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานนานหรือเร็วเกินไป ทำให้ไม่สามารถตอบสนองหรือแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้งที่ ๖. ไม่มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในการติดตามประเมินผลการวิจัย ๗. ขาดระบบการสื่อสารถ่ายทอดแลกเปลี่ยนให้ทั่วทั้งองค์กร <u>๒.๖ ค่านิยมและทัศนคติของสมาชิกในองค์กร</u> ๑. ขาดจิตสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่ตนเอง ๒. ไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานระหว่างหน่วยงาน ๓. เพิกเฉยต่อปัญหาองค์กร เนื่องจากคิดว่าไม่ใช่ความรับผิดชอบของตนเอง		✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓		

แบบ ๑ แบบพิจารณาคัดเลือกโครงการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ.....

ลำดับ	โครงการ	คะแนน			
		เป้าหมาย (ก)	งบประมาณ (ข)	ผู้รับบริการ (ค)	รวม (กxขxค)=(ง)

หมายเหตุ :

ผลการคัดเลือก

๑. ทุกสำนัก/กอง คัดเลือกโครงการ ไม่เกิน ๑ โครงการต่อ ยุทธศาสตร์
๒. โครงการรวมภายใน สำนัก/กอง ไม่เกิน ๓ โครงการต่อ สำนัก/กอง

หลักเกณฑ์การคัดเลือกโครงการ

๑. เป็นโครงการที่บรรลุเป้าหมายได้รอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
๒. เป็นโครงการที่ได้รับงบประมาณสูงจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือได้รับงบประมาณภายนอก
๓. เป็นโครงการที่ดำเนินการแล้วเกิดเป็นผลผลิตหรือบริการที่ส่งผลต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
๔. เป็นโครงการที่ปรากฏในแผนพัฒนาท้องถิ่น

ทั้งนี้ ให้สำนัก/กอง ใช้หลักเกณฑ์คะแนนการพิจารณา ดังนี้

หลักเกณฑ์	เกณฑ์คะแนนการพิจารณา		
	๑	๒	๓
เป้าหมาย (ก) ผลผลิตของโครงการ	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณและ เชิงคุณภาพ
งบประมาณ (ข) จำนวนเงิน	ได้รับงบประมาณ ไม่ต่ำกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๔๙๙,๙๙๙ บาท	ได้รับงบประมาณ ไม่ต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๙๙๙,๙๙๙ บาท	ได้รับงบประมาณ เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
ผู้รับบริการ (ค)	เป็นผู้รับบริการภายใน สำนัก/กอง	เป็นผู้รับบริการ ภายใน อบต.หนองปลิง (ระหว่าง สำนัก/กอง)	เป็นผู้รับบริการภายนอก อบต.หนองปลิง (ประชาชนทั่วไป)

ตัวอย่าง

แบบ ๑ แบบพิจารณาคัดเลือกโครงการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ.....ยุทธศาสตร์และงบประมาณ.....

ลำดับ	โครงการ	คะแนน			
		เป้าหมาย (ก)	งบประมาณ (ข)	ผู้รับบริการ (ค)	รวม (กxขxค)=(ง)
๑	จัดทำรายงานกิจการ/ ผลการดำเนินงานประจำปี องค์การบริหารส่วนตำบล หนองปลิง	๓	๑	๓	๙
๒	จัดทำวารสารเพื่อการ ประชาสัมพันธ์องค์การ บริหารส่วนตำบลหนองปลิง	๓	๑	๓	๙
๓	อบรม พรบ. ข้อมูลข่าวสาร ทางราชการ	๓	๑	๓	๙
๔	จัดทำวารสารฉบับพิเศษ องค์การบริหารส่วนตำบล หนองปลิง	๓	๑	๓	๙
๕	ติดตามและประเมินผล แผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การ บริหารส่วนตำบลหนองปลิง	๓	๑	๓	๙
๖	เวทีประชาคม องค์การบริหารส่วน ตำบลหนองปลิง	๓	๑	๓	๙
๗	อบรมการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นและวิธีการจัดทำ งบประมาณ	๓	๑	๒	๖

คะแนนเท่ากับโครงการอื่นๆ
แต่ใช้งบประมาณสูงที่สุด

หมายเหตุ :

ผลการคัดเลือก

๑. ทุกสำนัก/กอง คัดเลือกโครงการ ไม่เกิน ๑ โครงการต่อ ยุทธศาสตร์
๒. โครงการรวมภายใน สำนัก/กอง ไม่เกิน ๓ โครงการต่อ สำนัก/กอง

หลักเกณฑ์การคัดเลือกโครงการ

๑. เป็นโครงการที่บรรลุเป้าหมายได้กรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
๒. เป็นโครงการที่ได้รับงบประมาณสูงจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือได้รับงบประมาณภายนอก
๓. เป็นโครงการที่ดำเนินการแล้วเกิดเป็นผลผลิตหรือบริการที่ส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
๔. เป็นโครงการที่ปรากฏในแผนพัฒนาท้องถิ่น

ทั้งนี้ ให้สำนัก/กอง ใช้หลักเกณฑ์คะแนนการพิจารณา ดังนี้

ตารางที่ ๑ หลักเกณฑ์การคัดเลือกโครงการ

หลักเกณฑ์	เกณฑ์คะแนนการพิจารณา		
	๑	๒	๓
เป้าหมาย (ก) ผลผลิตของโครงการ	เชิงปริมาณ	เชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณและ เชิงคุณภาพ
งบประมาณ (ข) จำนวนเงิน	ได้รับงบประมาณ ไม่ต่ำกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๔๙๙,๙๙๙ บาท	ได้รับงบประมาณ ไม่ต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๙๙๙,๙๙๙ บาท	ได้รับงบประมาณ เกิน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
ผู้รับบริการ (ค)	เป็นผู้รับบริการภายใน สำนัก/กอง	เป็นผู้รับบริการ ภายใน อบต.หนองปลิง (ระหว่าง สำนัก/กอง)	เป็นผู้รับบริการภายนอก อบต.หนองปลิง (ประชาชนทั่วไป)

งบประมาณ
หากไม่ถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท
ให้คะแนนเป็น ๑ คะแนน (เกณฑ์คะแนนไม่มี ๐)

แบบ ๒ ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและระดับผลกระทบของความเสี่ยง

ยุทธศาสตร์การพัฒนา.....

โครงการ.....

Risk map ที่กำหนด

ผลกระทบของความเสี่ยง	สูงมาก	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
	สูง	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
	ปานกลาง	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
	น้อย	๒	๔	๖	๘	๑๐
	น้อยมาก	๑	๒	๓	๔	๕
		น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง						

การประเมิน	โอกาส	ผลกระทบ	คะแนนที่ได้
ระดับความเสี่ยง			
ระดับที่ยอมรับได้ (สีเขียว)			

ตัวอย่าง

แบบ ๒ ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและระดับผลกระทบของความเสี่ยง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมด้านการจัดการบริหารการเมืองการปกครอง

โครงการเวทีประชาคมองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

ผลกระทบของความเสี่ยง	สูงมาก	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
	สูง	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
	ปานกลาง	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
	น้อย	๒	๔	๖	๘	๑๐
	น้อยมาก	๑	๒	๓	๔	๕
		น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง						

การประเมิน	โอกาส	ผลกระทบ	คะแนนที่ได้
ระดับความเสี่ยง	๓	๒	๖
ระดับที่ยอมรับได้ (สีเขียว)	๓	๑	๓

แบบ บส. ๑ กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา

แบบ บส. ๑

ชื่อหน่วยงาน
 กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา
 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

รหัสความเสี่ยง	ยุทธศาสตร์ที่รับผิดชอบ	โครงการ/กิจกรรม/ภารกิจที่สำคัญ	งบประมาณ	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย

ลายมือชื่อ.....
 ตำแหน่ง.....
 วันที่..... เดือน พ.ศ.....

ตัวอย่าง

แบบ บส. ๑ กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา

แบบ บส. ๑

ชื่อหน่วยงานกองยุทธศาสตร์และงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง.....

กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๗๐.....

รหัส ความเสี่ยง	ยุทธศาสตร์ ที่รับผิดชอบ	โครงการ/กิจกรรม/ ภารกิจที่สำคัญ	งบประมาณ	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
๑	ยุทธศาสตร์การ พัฒนาและส่งเสริม ด้านการจัดการ บริหารการเมือง การปกครอง	เวทีประชาคม องค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองปลิง	๑๐,๐๐๐.๐๐	-เพื่อเป็นการรับฟัง ปัญหาและความ ต้องการของประชาชน -เพื่อนำข้อมูลที่ได้มา ประกอบการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น ของ อบต.หนองปลิง	-ประชาชนให้ความร่วมมือ เข้าร่วมโครงการร้อยละ ๖๐ ของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งหมด -สภาพปัญหาและความ ต้องการของประชาชนที่ นำเสนอตามการจัดลำดับ	-จัดประชุมประชาคมตำบล หนองปลิง โดยกลุ่ม เป้าหมายตามสัดส่วนที่ อบต. หนองปลิง กำหนด เพื่อทบทวนหรือปรับปรุง แผนพัฒนาท้องถิ่น

นำรายละเอียดมาจากแผนพัฒนาท้องถิ่น

ลายมือชื่อ.....

(นางสาว.....ตัวอย่าง.....)

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แบบ บส. ๒ การวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง

แบบ บส. ๒

ชื่อหน่วยงาน.....
 การวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง
 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

รหัส ความ เสี่ยง	โครงการ/กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผู้รับผิดชอบ	ความเสี่ยง	ประเภท ความเสี่ยง	คะแนน โอกาส	คะแนน ผลกระทบ	คะแนนระดับ ความเสี่ยง (๙) x (๑๐)	วิธีการตอบสนอง ความเสี่ยง
									☐ กำจัดความเสี่ยง ☐ ยอมรับความเสี่ยง ☐ ควบคุมความเสี่ยง ☐ ถ้ายโอนความเสี่ยง

ลายมือชื่อ.....
 ตำแหน่ง.....
 วันที่..... เดือน พ.ศ.....

ตัวอย่าง

แบบ บส. ๒ การวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง

แบบ บส. ๒

ชื่อหน่วยงานกองยุทธศาสตร์และงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง.....

การวิเคราะห์โอกาส ผลกระทบ และการตอบสนองความเสี่ยง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๗๐.....

รหัส ความ เสี่ยง	โครงการ/ กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผู้รับผิดชอบ	ความเสี่ยง	ประเภท ความเสี่ยง	คะแนนโอกาส	คะแนน ผลกระทบ	คะแนนระดับ ความเสี่ยง (๙) x (๑๐)	วิธีการตอบสนองความเสี่ยง
๑	เวทีประชาคม องค์การบริหาร ส่วนตำบล หนองปลิง	-เพื่อเป็นการรับฟัง ปัญหาและความ ต้องการของ ประชาชน -เพื่อนำข้อมูลที่ได้มา ประกอบการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่น ของ อบต.หนองปลิง	น.ส. ตัวอย่าง นักวิเคราะห์ นโยบายและ แผนฯ/งาน วิเคราะห์	- แผนงาน/ โครงการ ไม่สอดคล้องกับ นโยบายของ องค์กร เนื่องจากมีการ เปลี่ยนแปลง นโยบาย	ด้านกลยุทธ์	๓	๒	๖ (ปานกลาง)	☐ กำจัดความเสี่ยง ☒ ยอมรับความเสี่ยง ☐ ควบคุมความเสี่ยง ☐ ถ่วงโอนความเสี่ยง
				- ความร่วมมือ และผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย ภายนอกองค์กร	ด้านกลยุทธ์	๓	๒	๖ (ปานกลาง)	☐ กำจัดความเสี่ยง ☒ ยอมรับความเสี่ยง ☐ ควบคุมความเสี่ยง ☐ ถ่วงโอนความเสี่ยง

ลายมือชื่อ.....

(นางสาว.....ตัวอย่าง.....)

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

วันที่..... เดือน พ.ศ.

แบบ บส. ๓ รายงานการจัดทาแผนบริหารความเสี่ยง

แบบ บส. ๓

ชื่อหน่วยงาน

รายงานการจัดทาแผนบริหารความเสี่ยง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

รหัส ความ เสี่ยง	โครงการ/กิจกรรม	ความเสี่ยง	วิธีการ ตอบสนอง ความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการจัดการ ความเสี่ยง	ตัวชี้วัด	ระยะเวลาดำเนินการ	วิธีการติดตามและ การรายงาน

ลายมือชื่อ.....

ตำแหน่ง.....

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

ตัวอย่าง

แบบ บส. ๓ รายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

แบบ บส. ๓

ชื่อหน่วยงานกองยุทธศาสตร์และงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง.....

รายงานการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๗๐.....

รหัส ความ เสี่ยง	โครงการ/ กิจกรรม	ความเสี่ยง	วิธีการ ตอบสนอง ความเสี่ยง	ผู้รับผิดชอบ	วิธีการจัดการความเสี่ยง	ตัวชี้วัด	ระยะเวลา ดำเนินการ	วิธีการติดตาม และการรายงาน
๑	เวทีประชาคม องค์การ บริหารส่วน ตำบลหนอง ปลิง	- แผนงาน/โครงการ ไม่สอดคล้องกับ นโยบายขององค์กร เนื่องจากการ เปลี่ยนแปลงนโยบาย	ยอมรับ ความเสี่ยง	(น.ส. ตัวอย่าง) นักวิเคราะห์นโยบาย และแผนฯ /งานวิเคราะห์	- กำหนดนโยบาย แผนงาน /โครงการฯ ต้องคำนึงถึงความ เพียงพอของงบประมาณ	จำนวนแผนงาน/ โครงการที่ขอเพิ่มเติม เปลี่ยนแปลงแก้ไข น้อยลง	ต.ค. ๖๘ – ก.ย. ๖๙	ประชุมคณะ กรรมการฯ เพื่อพิจารณา ติดตามและ รายงานผลการ ติดตามผ่าน คณะกรรมการฯ ระดับองค์กร
		- ความร่วมมือและผู้มี ส่วนได้ส่วนเสีย ภายนอกองค์กร	ยอมรับ ความเสี่ยง	(น.ส. ตัวอย่าง) นักวิเคราะห์นโยบาย และแผนฯ /งานวิเคราะห์	- ประชาสัมพันธ์การจัดทำ โครงการให้ทั่วถึงและ หลากหลายช่องทาง ฯลฯ - ส่งเสริมและสร้างความ ตระหนักให้ทุกภาคส่วน เห็นความสำคัญของการมี ส่วนร่วมกับการดำเนินงาน ของท้องถิ่น	จำนวนผู้เข้าร่วม เวทีประชาคม เพิ่มขึ้น	ต.ค. ๖๘ – ก.ย. ๖๙ ต.ค. ๖๘ – ก.ย. ๖๙	

ลายมือชื่อ.....

(นางสาว.....ตัวอย่าง.....)

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แบบ บส. ๔ รายงานการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง

แบบ บส. ๔

☐ รอบ ๖ เดือน ☐ รอบ ๑๒ เดือน

ชื่อหน่วยงาน

รายงานการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

รหัส ความ เสี่ยง	โครงการ/ กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	วิธีการจัดการ ความเสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ผลลัพธ์การดำเนินการ จัดการความเสี่ยง	เอกสาร/หลักฐาน	ร้อยละ ความคืบหน้า	ปัญหา อุปสรรคและ แนวทาง แก้ไขปัญหา

ลายมือชื่อ.....

ตำแหน่ง.....

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

ตัวอย่าง

แบบ บส. ๔ รายงานการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง

แบบ บส. ๔

☒ รอบ ๖ เดือน ☐ รอบ ๑๒ เดือน

ชื่อหน่วยงานกองยุทธศาสตร์และงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง.....

รายงานการติดตามผลการบริหารความเสี่ยง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๗๐.....

รหัส ความ เสี่ยง	โครงการ/ กิจกรรม/ ภารกิจ อปท. ที่สำคัญ	วิธีการจัดการ ความเสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ	ผลลัพธ์ การดำเนิน การจัดการ ความเสี่ยง	เอกสาร/หลักฐาน	ร้อยละ ความคืบหน้า	ปัญหาอุปสรรค และแนวทาง แก้ไขปัญหา
๑	เวทีประชาคม องค์การ บริหารส่วน ตำบลหนอง ปลิง	- กำหนดนโยบาย แผนงาน/โครงการ ต้องคำนึงถึงความเสี่ยงของงบประมาณ	ต.ค. ๖๘ ถึง ก.ย. ๖๙	(น.ส. ตัวอย่าง) นักวิเคราะห์นโยบาย และแผนฯ /งานวิเคราะห์	- จำนวน แผนงาน/ โครงการ ที่ขอเพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง แก้ไขน้อยลง	- จำนวนแผนงาน/ โครงการที่ขอเพิ่ม เติมเปลี่ยนแปลง แก้ไขเปรียบเทียบ ปี ๒๕๖๘ และ ปี ๒๕๗๐	ร้อยละ ๑๐๐ (ดำเนินการ แล้ว)	ข้อจำกัดด้าน งบประมาณทำให้การ กำหนดนโยบาย/ แผนงานไม่ครอบคลุม ปัญหาความต้องการ
		- ประชาสัมพันธ์การจัดทำโครงการให้ทั่วถึง และหลากหลายช่องทาง ฯลฯ - ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ทุกภาค ส่วนเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมกับการ ดำเนินงานของท้องถิ่น	ต.ค. ๖๘ ถึง ก.ย. ๖๙	(น.ส. ตัวอย่าง) นักวิเคราะห์นโยบาย และแผนฯ /งานวิเคราะห์	- จำนวน ผู้เข้าร่วมเวที ประชาคม อบต. หนองปลิง เพิ่มขึ้น	จำนวนผู้เข้าร่วม เวทีประชาคม เปรียบเทียบ ปี ๒๕๖๘ และ ปี ๒๕๗๐	ร้อยละ ๑๐๐ (ดำเนินการ แล้ว)	ประชาชนไม่มีเวลา เข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากติดภารกิจ หน้าที่

ลายมือชื่อ.....

(นางสาว.....ตัวอย่าง.....)

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

วันที่..... เดือน พ.ศ.....

แบบ บส. ๕ รายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง

แบบ บส. ๕

ชื่อหน่วยงาน
 รายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง
 สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ.

รหัส ความ เสี่ยง	โครงการ/ กิจกรรม	ความ เสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยงก่อนการ ดำเนินการจัดการความเสี่ยง			วิธีการ จัดการ ความ เสี่ยง	ผล ดำเนินการ จากการ จัดการ ความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยงภายหลัง การดำเนินการจัดการความเสี่ยง			การ เปลี่ยน แปลง ระดับ ความ เสี่ยง	ความ เสี่ยง คงเหลือ/ เกิดขึ้น ใหม่	สรุป ความเสี่ยง		แนวทาง/ มาตรการจัด การความเสี่ยง /วิธีการ ดำเนินการ สำหรับ ปิดไป
			โอกาส (๑)	ผลกระทบ (๒)	คะแนน ระดับ ความเสี่ยง (๓) = (๑) x (๒)			โอกาส (๑)	ผลกระทบ (๒)	คะแนนระดับ ความเสี่ยง (๓) = (๑) x (๒)			ควบคุม ได้	ควบคุม ไม่ได้	

ลายมือชื่อ.....
 ตำแหน่ง.....
 วันที่..... เดือน พ.ศ.....

ตัวอย่าง

แบบ บส. ๕ รายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง
ชื่อหน่วยงานกองยุทธศาสตร์และงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง.....
รายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๗๐.....

แบบ บส. ๕

รหัส ความ เสี่ยง	โครงการ/ กิจกรรม	ความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยงก่อน การดำเนินการจัดการความ เสี่ยง			วิธีการ จัดการ ความเสี่ยง	ผล ดำเนินการ จากการ จัดการความ เสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง ภายหลัง การดำเนินการ จัดการความเสี่ยง			การ เปลี่ยน แปลง ระดับ ความ เสี่ยง	ความเสี่ยง คงเหลือ/ เกิดขึ้นใหม่	สรุป ความเสี่ยง		แนวทาง/ มาตรการจัด การความเสี่ยง /วิธีการ ดำเนินการ สำหรับ ปิดไป
			โอกาส (๑)	ผล กระทบ (๒)	คะแนน ระดับ ความ เสี่ยง (๓) = (๑) x (๒)			โอกาส (๑)	ผล กระทบ (๒)	คะแนน ระดับ ความ เสี่ยง (๓) = (๑) x (๒)			ควบคุมได้	ควบคุม ไม่ได้	
๑	เวทีประ ชาคม องค์การ บริหาร ส่วน ตำบล หนองปลิง	- แผนงาน/ โครงการ ไม่สอดคล้อง กับนโยบาย ขององค์กร เนื่องจากมี การเปลี่ยน แปลงนโยบาย	๓	๒	๖ (ปาน กลาง)	-กำหนด นโยบาย แผนงาน/ โครงการ ต้องคำนึงถึง ความ เพียงพอของ งบประมาณ	- จำนวน แผนงาน/ โครงการที่ ขอเพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง แก้ไข น้อยลง	๓	๒	๖ (ปาน กลาง)	เท่าเดิม	- แผนงาน/ โครงการ ไม่สอดคล้อง กับนโยบาย ขององค์กร เนื่องจาก มีการ เปลี่ยนแปลง นโยบาย	✓		- กำชับให้การ กำหนด โครงการ/ กิจกรรมต้อง เป็นปัญหา ความต้องการที่ แท้จริง และ มีการพิจารณา งบประมาณ อย่างรอบคอบ

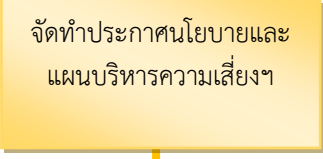
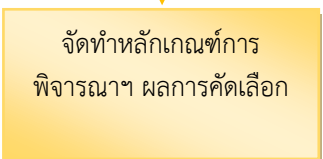
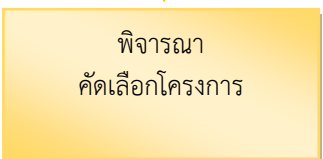
ตัวอย่าง (ต่อ)

แบบ บส. ๕ รายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง
 ชื่อหน่วยงานกองยุทธศาสตร์และงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง.....
 รายงานผลการดำเนินการและทบทวนแผนการบริหารความเสี่ยง
 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๗๐.....

แบบ บส. ๕

รหัส ความเสี่ยง	โครงการ/ กิจกรรม	ความ เสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง ก่อนการดำเนินการจัดการ ความเสี่ยง			วิธีการ จัดการความเสี่ยง	ผล ดำเนินการ จากการ จัดการ ความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง ภายหลังการดำเนินการ จัดการความเสี่ยง			การ เปลี่ยนแปลง ระดับ ความ เสี่ยง	ความ เสี่ยง คงเหลือ/ เกิดขึ้น ใหม่	สรุป ความเสี่ยง		แนวทาง/ มาตรการจัด การความเสี่ยง /วิธีการดำเนินการ สำหรับ ปัดไป
			โอกาส (๑)	ผล กระทบ (๒)	คะแนน ระดับ ความ เสี่ยง (๓) = (๑) x (๒)			โอกาส (๑)	ผล กระทบ (๒)	คะแนน ระดับ ความ เสี่ยง (๓) = (๑) x (๒)			ควบคุม ได้	ควบคุม ไม่ได้	
๑	เวทีประชาคม องค์การบริหาร ส่วนตำบล หนองปลิง	-ความ ร่วมมือ และ ผู้มีส่วน ได้ส่วน เสียภายนอก องค์กร	๓	๒	๖ (ปาน กลาง)	- ประชาสัมพันธ์ การจัดโครงการฯ ให้ทั่วถึงและหลาย ช่องทาง - ส่งเสริมและสร้าง ความตระหนักให้ ทุกภาคส่วนเห็น ความสำคัญของการ มีส่วนร่วมกับการ ดำเนินงานของ ท้องถิ่น	- จำนวน ผู้เข้าร่วมเวที ประชาคม เพิ่มขึ้น	๓	๒	๖ (ปาน กลาง)	ลดลง	- ความ ร่วมมือ และ ผู้มีส่วน ได้ส่วน เสียภายนอก องค์กร	✓		- ประชาสัมพันธ์ การจัดโครงการฯ ให้ทั่วถึงและหลาย ช่องทางมากขึ้น - ส่งเสริมและสร้าง ความตระหนักให้ ทุกภาคส่วนเห็น ความสำคัญของการ มีส่วนร่วมกับการ ดำเนินงาน ของท้องถิ่น

ผังการดำเนินงานการบริหารจัดการความเสี่ยง
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ลำดับ ขั้นตอน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดกิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารประกอบ
๑	การกำหนดเป้าหมายการบริหารความเสี่ยง (Objective Setting)			
		แต่งตั้งคณะทำงานบริหาร จัดการความเสี่ยงขององค์การ บริหารส่วนตำบลหนองปลิง	กองยุทธศาสตร์ และงบประมาณ เป็นเลขานุการ	คำสั่งแต่งตั้งคณะ ทำงานฯ
		ประธานคณะทำงานบริหาร จัดการความเสี่ยงจัดทำประกาศ นโยบายการบริหารจัดการ ความเสี่ยง	ประธานคณะทำงาน บริหารจัดการ ความเสี่ยง	บันทึกเสนอผู้บริหาร
		เสนอผู้บริหารลงนามให้ ความเห็นชอบ	เสนอผู้บริหารลงนาม เห็นชอบ	ประกาศนโยบายการ บริหารจัดการความเสี่ยง
		คณะทำงานบริหารจัดการ ความเสี่ยงขององค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองปลิงจัดทำหลัก เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก โครงการฯ เพื่อนำมาพิจารณา บริหารจัดการความเสี่ยง	คณะทำงานบริหาร จัดการความเสี่ยงของ องค์การบริหารส่วน ตำบลหนองปลิง	คู่มือการบริหารจัดการ ความเสี่ยง
		แจ้งให้ทุกหน่วยงานดำเนิน การตามแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยง	ประธานคณะทำงาน บริหารจัดการความเสี่ยง	บันทึกแจ้งเจ้าของ โครงการ/หน่วยงาน แต่งตั้งคณะทำงาน บริหารจัดการความเสี่ยง ของ สำนัก/กอง
		คัดเลือกแสดงผลสรุปโครงการ ที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อนำมา ดำเนินการบริหารจัดการความ เสี่ยงอย่างน้อยประเด็น ยุทธศาสตร์ละ ๑ โครงการระบุ วัตถุประสงค์ และค่าเป้าหมาย ของโครงการ	ทุก สำนัก/กอง และเจ้าของโครงการ	แบบ ๑ แบบ บส. ๑

ผังการดำเนินงานการบริหารจัดการความเสี่ยง (ต่อ)
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ลำดับ ขั้นตอน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดกิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารประกอบ
๒	การระบุความเสี่ยงต่างๆ (Event Identification)			
	พิจารณาระบุ วัตถุประสงค์ค่าเป้าหมาย และระบุความเสี่ยง	เจ้าของโครงการ/หน่วยงาน ที่ได้รับการคัดเลือกพิจารณา ระบุวัตถุประสงค์และระบุ ความเสี่ยงของโครงการ	ทุก สำนัก/กอง และเจ้าของโครงการ	แบบ บส. ๒

ลำดับ ขั้นตอน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดกิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารประกอบ
๓	การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)			
	ประเมิน ความเสี่ยง	เจ้าของ โครงการ/หน่วยงาน ที่ได้รับการคัดเลือกประเมิน ระดับความเสี่ยงโดยพิจารณา ตามหลักเกณฑ์การให้คะแนน ระดับของโอกาสที่จะเกิดความ เสียหายและระดับความรุนแรง ของผลกระทบ	ทุก สำนัก/กอง และเจ้าของโครงการ	แบบ ๒ แบบ บส. ๒

ลำดับ ขั้นตอน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดกิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารประกอบ
๔	การกำหนดกลยุทธ์ที่ใช้ในการจัดการกับแต่ละความเสี่ยง (Risk Response)			
	กำหนดกลยุทธ์	กำหนดกลยุทธ์สำหรับ การจัดการความเสี่ยง ในแต่ละกิจกรรม	ทุก สำนัก/กอง และเจ้าของโครงการ	แบบ บส. ๓

ผังการดำเนินงานการบริหารจัดการความเสี่ยง (ต่อ)
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ลำดับ ขั้นตอน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดกิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารประกอบ
๕	กิจกรรมบริหารความเสี่ยง (Control Activities)			
	จัดทำแผนบริหาร จัดการความเสี่ยง	จัดทำแผนกิจกรรมการบริหาร ความเสี่ยงของโครงการ	ทุก สำนัก/กอง และ เจ้าของโครงการ	แบบ บส. ๓
	แจ้งเจ้าของโครงการ /หน่วยงาน	เจ้าของโครงการ/หน่วยงาน เสนอเอกสารตาม ขั้นตอน ที่ ๒,๓ และ ๔ เพื่อให้คณะทำงาน บริหารความเสี่ยงขององค์การ บริหารส่วนตำบลหนองปลิง พิจารณาตรวจสอบแผน ของโครงการฯ และดำเนินการ ตามแผนฯ	ทุก สำนัก/กอง และเจ้าของโครงการ	แผนบริหาร จัดการความเสี่ยง ปี
	เสนอคณะทำงาน	ประธานคณะทำงานบริหาร จัดการความเสี่ยงขององค์ การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง แจ้งให้เจ้าของโครงการ ดำเนินการตามแผนและ รายงานผลการดำเนินงาน	คณะทำงานบริหาร จัดการความเสี่ยงของ สำนัก/กอง และเจ้าของโครงการ	บันทึกแจ้งทุก สำนัก/กอง และ เจ้าของโครงการ

ลำดับ ขั้นตอน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดกิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารประกอบ
๖	ข้อมูลและการสื่อสารด้านการบริหารความเสี่ยง (Information and Communication)			
	จัดเผยแพร่ข้อมูล ในช่องทางต่าง ๆ	คณะทำงานบริหารจัดการ ความเสี่ยงเผยแพร่ข้อมูล ด้านการบริหารความเสี่ยง	คณะทำงานบริหาร จัดการความเสี่ยงฯ	ข้อมูลและการสื่อสาร ด้านการบริหารจัดการ ความเสี่ยง

ผังการดำเนินงานการบริหารจัดการความเสี่ยง (ต่อ)
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

ลำดับ ขั้นตอน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	รายละเอียดกิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารประกอบ
๗	การติดตามและเฝ้าระวังความเสี่ยงต่างๆ (Monitoring)			
	รายงานผลการดำเนินงาน ↓	เจ้าของโครงการรายงานผลการดำเนินงานมายังคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง	เจ้าของโครงการ/ หน่วยงาน	แบบ บส. ๔ แบบ บส. ๕ รายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงในรอบ ๖ และในรอบ ๑๒ เดือน
	เสนอ คณะกรรมการ ↓	เสนอคณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง ติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานโครงการฯ	คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยง ของ สำนัก/กอง	บันทึกแจ้งเจ้าของหน่วยงาน
	รายงานผล ต่อผู้บริหาร และผู้กำกับดูแล	รายงานผลการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงและข้อเสนอแนะ	คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง	บันทึกสรุปผลการดำเนินงานตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงในรอบ ๖ และในรอบ ๑๒ เดือน ปี

ภาคผนวก

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ หน่วยตรวจสอบภายใน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง โทร. ๐๔ ๓๙๗ ๑๐๓๓

ที่ มค ๘๒๓๑๒/๓

วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๙

เรื่อง ขออนุมัติจัดทำคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

ตามพระราชบัญญัติ วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตราฐานหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒.๔ การบริหารจัดการความเสี่ยงต้องดำเนินการในทุกระดับของหน่วยงานของรัฐ และตามแนวทางหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๐๕.๒/ว ๓๔๑๒ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางในการจัดทำรายงานการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๖ เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในทุกระดับขององค์กร นั้น

เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ฯ ดังกล่าวข้างต้น หน่วยตรวจสอบภายใน สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง จึงได้จัดทำคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ ขึ้นเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการถือปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง ให้เป็นตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการนี้หน่วยตรวจสอบภายในจึงขออนุมัติจัดทำคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ ตามคู่มือที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ

(นางสาวอัญชลี อุทัยคำ)

นักวิชาการตรวจสอบภายในปฏิบัติการ

/ความเห็น...

ความเห็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

คป.หนองปลิง

(นายกิตติศักดิ์ โคแสงรักษา)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

ความเห็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

คป.หนองปลิง

(นายสังทอง ประเสริฐสุข)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ หน่วยตรวจสอบภายใน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง โทร. ๐๔ ๓๙๗ ๑๐๓๓

ที่ มค ๘๒๓๑๒/ว ๕

วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๙

เรื่อง แจ้งเวียน/ประชาสัมพันธ์ คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐

เรียน หัวหน้าสำนักงานปลัด/ผู้อำนวยการกองทุกกอง/บุคลากรในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

ตามพระราชบัญญัติ วินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง โดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒.๔ การบริหารจัดการความเสี่ยงต้องดำเนินการในทุกระดับของหน่วยงานของรัฐ นั้น

เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ฯ ดังกล่าวข้างต้น หน่วยตรวจสอบภายในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง จึงได้จัดทำคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ ฉบับนี้ขึ้นเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการถือปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง ให้เป็นตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการนี้หน่วยตรวจสอบภายใน จึงขอแจ้งเวียนประชาสัมพันธ์คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ ทั้งนี้ ท่านสามารถดาวน์โหลดได้ที่ <https://nongplinglocal.go.th/risk-management-manual> /หัวข้อย่อยคู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ หรือดาวน์โหลดคู่มือฯ ดังกล่าวตามคิวอาร์โค้ดด้านล่างนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นางสาวอัญชลี อุทัยคำ)

นักวิชาการตรวจสอบภายในปฏิบัติการ

คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐

/ความเห็น...

ความเห็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

คาบอง

(นายกิตติศักดิ์ โคแสงรักษา)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

ความเห็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

พช.ก

(นายสังทอง ประเสริฐสุข)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง

เอกสารรับหนังสือ เรื่อง แจ้งเวียน/ประชาสัมพันธ์ คู่มือการบริหารจัดการความเสี่ยง ปิงปประมาณ
พ.ศ. ๒๕๗๐ ตามหนังสือตรวจสอบภายใน ที่ มค. ๘๒๓๑๒/ว ๕ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๙

๑. สำนักปลัด.....วันที่.....

๒. กองคลัง.....วันที่.....

๓. กองช่าง.....วันที่.....

๔. กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....วันที่.....

๕. กองสวัสดิการสังคม.....วันที่.....

